

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA 12.OSMANLI OTOMOBİL KOLU'NA AİT “EFRAD KÜNYE DEFTERİ”*

NURİ KÖSTÜKLÜ**

ÖZ

Aradan bir asır geçmiş olmasına rağmen Birinci Dünya Savaşı yeterince incelenmiş değildir. Bu çalışmada Haziran 1333 (1917) tarihinden savaş sonuna kadar Musul bölgesinde faaliyet gösteren 12. Osmanlı Otomobil Kolu'na ait Efrad Künye Defteri'nin transkripsiyonu yapılarak buradaki bilgiler analiz edilecektir. Zabit Vekili Hasan Necib oğlu Bahaeddin tarafından tutulan Efrad Künye Defteri'nin orijinali özel kütüphanemizdedir. Avusturya-Osmanlı Otomobil Kolları bünyesinde faaliyet gösteren 12. Osmanlı Otomobil Kolu'nda zaman zaman değişiklik göstermekle birlikte şoför ve muâvin olmak üzere 40 civarında asker bulunmaktadır. Künyelerinden anlaşıldığı üzere bu askerler arasında gayr-i müslimler çoktur.

Künye Defteri ve içindeki diğer kayıt ve perakende notlardan;

- 1- Askerin; memleketi, yaşı, etnik durumu bilgileri,
- 2- Askere verilen malzeme,
- 3- Otomobil kolunun hareket alanı ve faaliyetleri,
- 4- Disiplin durumu, bazı suç ve cezalar,
- 5- Osmanlı kuvvetlerinin Musul bölgesindeki askeri durumu gibi pek çok alanda bazı yeni bilgiler elde etmek mümkün olmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Osmanlı Devleti, Birinci Dünya Savaşı, 12. Osmanlı Otomobil Kolu, Efrad Künye Defteri, Musul.*

* Bu araştırma N.E.Ü., BAP birimince desteklenen projeden üretilmiştir.

** Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı- Meram-KONYA, nkostuklu@konya.edu.tr

THE SOLDIER IDENTITY BOOK OF 12th OTTOMAN AUTOMOBILE TROOP IN THE FIRST WORLD WAR (TRANSCRIPTION AND ASSESSMENT)

ABSTRACT

Although a century has passed, the First World War has not been investigated in detail yet. In this study, the soldier identity book of 12th Ottoman Automobile Troop, which was active from June, 1333 (1917) until the end of the First World War, will be transcribed and the data will be analysed. The original copy of the book, recorded by the court deputy, Burhanaddin's son Najeeb, is in my private library. Although the number changed from time to time, there were some 40 soldiers including the drivers and their helpers in the structure of 12th Austrian-Ottoman Automobile Troop. As it is inferred from their identities, there were a great number of non-Muslims.

A great amount of data was inferred from the records in the identity book such as

1. The soldiers' age, hometown, and ethnicity;
2. The materials given to the soldiers;
3. The theatre of operations and the activities carried out there;
4. Disciplinary situation, and some crimes and punishments; and
5. The Military status of Ottoman forces in the territories of Mosul; and a great amount of data of the same kind.

Key Words: *Ottoman Empire, The First World War, The 12th Ottoman Automobile Troop, The soldier identity book, Mosul.*

I- GİRİŞ: 12 Numaralı Osmanlı Otomobil Kolu Efrad Künye Defteri'nin Tanıtımı ve Osmanlı Ordu Teşkilatında Motorize Birlik Durumuna Kısa Bir Bakış.

Elimizde, kapağı üzerindeki etikette "12 Numrolu Osmanlı Otomobil Kolu Efradın Künye Defteri- Musul 1333"¹ yazısı olan, rik'a hattıyla yazılmış, boş sayfalarla birlikte 183 sayfadan ibaret ve içinde varak halinde kayıtların da yer aldığı orijinal defter bulunmaktadır. Söz konusu defter, sağlığında kendisini Isparta'daki evinde ziyarete gittiğim rahmetli Nazik Erik Hoca tarafından bize verilmiş idi. Nazik Hoca, bu defterin, babası Ali Bey'in kitapları arasında kendisine kaldığını söylemişlerdi. Ali Bey, İstiklal Savaşı'nda Garp cephesinde İsmet Paşa'nın otomobil kumandanlığını yapmıştır². 12 Numaralı Osmanlı Otomobil Kolu'nda "Zabit Vekili" ve "Kumandan Muâvini" olarak görev yapan Bahaeddin tarafından tutulmuş olan defter, muhtemelen arkadaşı olması veya başka bir sebepten dolayı Bahaeddin'den Ali Bey'e intikal etmiş olmalıdır.

Kapak üzerindeki yazıda "12 Numrolu Osmanlı Otomobil Kolu Efradın Künye Defteri- Musul 1333" ifadesi yer almakla birlikte söz konusu defterde farklı kayıtlar da tutulmuştur. Defterin ilk 57 sayfasında³ "Efradın Künye Defteri" başlığı altında kayıtlar bulunmaktadır. Defterin ortalarından (s.96) dan itibaren "Vukûat Defteri" başlığı altında (s.100'e kadar) bazı olaylar ve emirnameler kaydedilmiştir. Defterin en sonundan (s.183) yani soldan sağa doğru ise (s.162'ye kadar) "Otomobil Kolu ile ilgili yazışmalar" numara verilerek kaydedilmiştir. Bütün bunların dışında defter içinde, ama defterin kendi sayfalarında yer almayan tamamı Otomobil Kolu ile ilgili olan **perakende varak halinde notlar** bulunmaktadır. Bu belgelerin, tarafımızdan numaraları konularak, transkripsiyonları yapılmıştır.

Tanıtmaya çalıştığımız sözkonusu defterin, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı ordusunda bulunan motorize birlikleri anlama açısından önemli bazı veriler sunduğunu düşünüyoruz.

- 1 Orijinal kaydında "efradın künye defteri" ifadesi geçmekle birlikte, makale başlığında ve metin içindeki ifadelerde "efrad künye defteri" ifadesi kullanılmıştır.
- 2 Mehmet Ersal, **Nazik Erik- Hayatı Eserleri ve Fikir Dünyası**, Türkiye Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı yay., Ankara 2002, s.7.
- 3 Defterin orijinalinde sayfa numaraları yoktur. Ancak, değerlendirmeleri ve atıfları kolaylaştırmak için, eski yazı yazım yönünde, tarafımızdan sayfa numaraları verilmiştir.

Bilindiği üzere, Osmanlı ordu teşkilatlanmasında motorize birlikler yok idi⁴. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nda müttefiki olan Avusturya-Macaristan'la yaptığı antlaşma (Eylül 1916) sonucu, savunma sistemine Avusturya- Macaristan motorize birliklerini de katmış bulunuyordu. Taktik bakımından bu birlikler doğrudan doğruya dağıtım yapıldıkları Türk ordu komutanlarının; disiplin, ikmal, ekonomik-idarî hizmet ve benzeri diğer meselelerde Avusturya -Macaristan Ordu Komutanlığı'nın İstanbul'daki askerî temsilcilerinin emri altında idiler⁵. Defter içindeki yazışmalardan, 12 Numaralı Osmanlı Otomobil Kolu'nun, taktik bakımından Irak'daki 6. Ordu⁶ emrinde, ikmal vb. diğer konularda İstanbul'daki **Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı** bünyesinde görev yaptığını anlıyoruz.

Haziran 1917'te İstanbul'dan Musul'a hareket eden Otomobil Kolu'nun 46 olan ilk mevcudu 5 kişi firar ettikten sonra 41 kişi idi. Söz konusu birliğe Osmanlı Zabıt Vekili olarak Hasan Necib oğlu Bahaeddin atanmıştır. Bahaeddin, sonraki aylarda aynı birlikte Mülâzım-ı sâni rütbesinde Kol Kumandan Muâvini olarak görev yapmıştır⁷. İncelememize konu olan defterin de Zabıt Vekili (daha sonra Kumandan Muâvini) Bahaeddin tarafından tutulduğunu anlıyoruz. Söz konusu defterdeki kayıtların en erken tarihlisi; Haziran 1333, en geçi 20 Teşrin-i evvel 1334 tarihini taşımaktadır. Bir başka ifade ile söz konusu defterde; 1917 Haziranı'ndan 20 Ekim 1918'e kadar aşağı-yukarı 15 aylık zaman diliminde, 6. Ordu harekât alanı çerçevesinde Musul- Erbil civarında

4 Birinci Dünya Savaşı yıllarında ve ondan önce Türk Ordusu teşkilat yapılanmasında "Otomobil Kolları" yok idi. (1914- 1918 Yıllarında Osmanlı Ordusu'nun kuruluş ve konuşmaları hakkında bkz., **Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi III. Cild, 6.Kısım 1908-1920 I. Kitap**, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı yay., Ankara 1971, s.225- 229).

5 Joseph Pomiankowzki, **Osmanlı İmparatorluğunun Çöküşü- 1914- 1918 I. Dünya Savaşı**, (Tercüme: Kemal Turan), Kayıhan yay., 4. Baskı, İstanbul 2014, s.248.

6 6. Ordu'nun kuruluşu ve daha sonra meydana gelen değişiklikler hakkında geniş bilgi için bkz: Orhan Avcı, **Irak'ta Türk Ordusu**, Vadi yay., Ankara 2004.

7 İleriki sayfalarda yer alan "Defter İçinde Varak Halindeki Perakende Notlar- Kayıtlar" başlıklı transkripsiyon metinde 6. Sıradaki belgede: Ödemiş Ahz-ı asker Şubesi'nden Yorgancı Hacı David oğlu Aram ile ilgili kayıta "11 Haziran 334 tarihinde Kol Kumandan Muâvini Mülâzım-ı sâni Bahaeddin Efendi refakatinde İstanbul'a gittiği"; 9 Temmuz 1918 tarihli 7. Numaralı kayıta ise "12 Numrolu Otomobil Kolu Osmanlı Zabıt Vekili Ali Rıza" ifadelerinden Bahaeddin'in, muhtemelen Temmuz 1918'den itibaren Mülâzım-ı sâni rütbesinde Kol Kumandan Muâvini olarak görev yaptığı anlaşılıyor. (N.K.). (N.K.açıklamaları tarafımızdan yapılan açıklamaları ifade etmektedir).

faaliyet gösteren 12. Osmanlı Otomobil Kolu'yla ilgili ilk kez literatüre yansıyacak olan bazı önemli gelişmelerin ve bilgilerin yer aldığını söyleyebiliriz.

Defterin analizine geçmeden önce, Hasan Necib oğlu Bahaeddin hakkında kısaca bilgi vermek istiyoruz.

Askeriyeden emekli olan babasının görevi münasebetiyle 1313 (1897)'te Şam'da dünyaya gelen Bahaeddin, 6 Mart 329 (19 Mart 1913)'da Kuleli Askeri İdadisi'ne girmiştir. Buradan mezun olduktan sonra 12 Eylül 332 (25 Eylül 1916)'de Konya Otomobil Kol Kumandan Muâvinliği, daha sonra İstanbul'da Otomobil Tabur Kumandanlığı'nda muvazzaf Zabıt Namzedi olarak görev yapmıştır. 15 Haziran 1333 (1917) tarihinden itibaren Zabıt Vekilliği'ne terfi eden Bahaeddin, yaklaşık 1 hafta sonra Musul'da 12. Osmanlı Otomobil Kolu'na muvazzaf Zabıt Vekili olarak atanmıştır. Daha sonraki aylarda (muhtemelen Temmuz 1918'den sonra) mülâzım-ı sâni rütbesinde Kol Kumandan Muâvinliği yapmıştır. Kayıtlarda ikamet adresi; İstanbul- Karagümrük Lüküncüler Caddesi Nu.37 olarak geçmektedir⁸.

II- DEFTERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1- Efrad Künye Defteri

Yukarıda da ifade edildiği üzere İstanbul'dan Musul'a hareket ettiğinde Otomobil Kolu'nun mevcudu 41 kişi idi. **Efrad Künye Defteri** başlığı altında bu kişilerin listesi yer aldıktan sonra, her bir nefer hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. 41 kişilik ilk liste şu kişilerden oluşuyordu⁹;

Ser-Çavuş Ziya Kemal¹⁰, Levâzım memuru Betros Senan (vazifede), Nefer İshak Osman, Çavuş Ligor Vasil (hastahanede), Çavuş Salih Ali, Nefer Emin Enis, Nefer Mehmed Durmuş, (hastahanede), Nefer Mustafa Faik, Kirkor Kiğork, (hastahanede), Artin Karabet, Mehmed Mehmed Ali, Yasef Mordehay, Rağıb Necib, David Samuel, Yako Sabetay, Üftad Mina, Petro Aleksandros (tercüman), Atanaş Corc, (hastahanede), Alişan Tufli, Abbas Hü-

8 12. Osmanlı Otomobil Kolu Zabıt Vekili Bahaeddin'in ayrıntılı künyesi, defterin 50. Sayfasında yer almaktadır.

9 S.1; 34 numara konmuş ise de, numara konmamış isimlerle birlikte 41 yapmaktadır. Zaman içerisinde bu isimlerde eksilmeler veya yeni katılanlar olacaktır.

10 Transkripsiyon metnindeki ayrıntılı künye bilgilerinden anlaşıldığına göre (ayrıca bkz., EK:2. Ziya oğlu Kemal) buradaki ilk isimler baba adıdır.

seyin (otomobilde), Hacı David Aram (posta), Halil Ali, Bohor Yasef Yanto, Mehmed Hayri (posta), Abdullah Ali Fuad, Hüseyin Şükrü, Sabetay David Kohen, Haçarsum Betros, Tatyos Nubar, Ohannes Markoviç, Hasan Sıdkı Saliş Zeki (vazifede), Yusuf İsmail Hakkı, İlya Yasef (Haleb’de), Bogos Edvar, Yani Mihal, Sebuş Nubar, Mişon David, Betros Ağob (hastahane), İsmail Ahmed (otomobilde), Mustafa Cin Ali, Yorgi Mihal.

Bundan sonra her bir kişinin künyeleri, kendilerine verilen malzeme listesi ile birlikte ayrıntılı olarak yazılmıştır. Verilen malzemelerin Haziran 333(1917), Mart 334(1918), Nisan 334(1918) tarihlerinde dağıtıldığı anlaşılıyor. Her nefer için verilen malzeme, belki bir iki eksik veya fazlalığı ile aşağı yukarı aynı olup şunlardan oluşuyordu;

Yağmurluk (1 adet), fotin (1), matara (1), çorab (1), gözlük (1), peksimet torbası (1), pamuklu (1), arka çanta(1), yemek kabı (1), beğlik¹¹ (1) , çamaşır (1), kuşak (1), hasır (1), yazlık elbise(1), iş elbisesi(1), kabalak¹² (1).

Askerin künye bilgileri kısmında; rütbesi, bağlı bulunduğu askerlik şubesi, adresi, baba adı, doğum tarihi, dühulü, nasbı, künye numarası, varsa kişisel eşyası ve kendisiyle ilgili diğer bilgiler (aldığı belgeler, izin durumu, hastalık durumu vs.) bulunmaktadır.

Söz konusu kayıtları ve verileri analiz ettiğimizde şu sonuçlara ulaşmak mümkündür.

a- I. Dünya Savaşı’nda 6.Ordu hareket alanı dâhilinde Musul- Erbil bölgesinde görev yapacak olan bir Osmanlı askeri birliği **12. Osmanlı Otomobil Kolu** personelinin çoğunluğu gayr-i Müslimler’den oluşmaktadır. İleriki zamanlarda personel sayısında farklılıklar olmakla birlikte ilk listede yer alan 41 kişinin 18’i Türk-Müslüman adı taşırken, 23 personelin gayr-i Müslim (Rum, Ermeni ve Yahudi) vatandaşlardan oluştuğu anlaşılıyor. Ayrıntılı künye bilgilerinin bulunduğu kayıtlarda firar edenler, başka birliklere gönderi-

11 Bir çeşit küçük ve ince asker battaniyesi (Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu yay., C.1, 8. baskı, Ankara 1988, s.282)

12 Birinci Dünya Savaşı’nda Osmanlı ordusunda kullanılmış olan, **şapkaya** benzeyen bir tür başlık. Aynı zamanda Başkomutan Vekili’nin ismiyle “Enveriye” olarak tanınır. (Tunca Örses- Nizamettin Özçelik, **I.Dünya Savaşında Türk Askeri Kıyafetleri** (1914-1918), (yayın yeri ve tarihi yok)

lenlerle birlikte 46 kişinin¹³ kaydı yer alıyor. Bunlardan da 19 kişinin Türk-Müslüman, 27 kişinin ise gayr-i Müslim olduğu görülmüştür. Böyle bir askerî birlikte gayr-i Müslim vatandaşların çoğunlukta oluşunun sebepleri arasında; söz konusu birliğin şoförlük gibi bir mesleği, motor ve tamiri gibi bazı teknik bilgileri içerdiği ve bu tür mesleklerde de daha ziyade azınlıkların iştigal etmesi gösterilebilir.

b- 46 kişilik künye kayıtlarında gayr- i Müslimlerin çoğu bugün İstanbul il sınırları içinde bulunan, Makriköy (Bakırköy) (4 kişi), Teşvikiye (3), Beşiktaş (3), Cihangir (3), Kadıköy (2), Sultanahmet (2), Hasköy (1), Dersaadet Aksaray (1), Fatih (1), Üsküdar (1), Eyüp Sultan (1), Boğaziçi (1) Askerlik şubelerine kayıtlıdır. Bunun dışında Edirne (2), Bursa (1), Ödemiş (1) askerlik şubelerinden gelenler vardır. Birlikte bulunan 27 gayr-i Müslim'in 23'ü İstanbul'dan gelmiştir.

19 Türk-Müslüman askerinin 10'u İstanbul'daki (Hırka-i şerif, Süleymaniye, Dersaadet Aksaray, Üsküdar, Hasköy, Şile, Cihangir) askerlik şubelerinden, diğerlerinin Anadolu'dan (Adapazarı, Akşehir, İzmir, Nevşehir, Gönen, Bursa, Haymana, Sivrihisar, Kirmasti) askerlik şubelerinden geldikleri görülmüştür.

Bu veriler bize, I. Dünya Savaşı yıllarında, teknik bilgileri hâiz gayr-i Müslim vatandaşların nüfus olarak nerelerde yoğunlaştığı hakkında bir fikir verebilir.

c- Ayrıntılı künye bilgileri verilen 46 personelin Müslim, gayr-i Müslim ayrımı yapılarak ortaya çıkan yaş ortalamaları da anlamlıdır. 27 gayr-i Müslim askerinin yaş ortalaması 31.1 çıkarken, 19 Müslüman-Türk askerinin yaş ortalaması 27.3 çıkmıştır. Türkler arasında 5 asker 19 yaşında iken, gayr-i Müslim askerler arasında 19 yaşında olana rastlanmamıştır. Bu durum insan kaynakları açısından Türk nüfusunun erimekte olduğu daha küçük yaşta olanların askere alınmak durumunda kaldığı anlamına geliyor. Nitekim, daha önce yaptığımız araştırmalarda¹⁴ da Balkan Savaşları, I.Dünya Savaşı ve İstiklal

13 Bu askerlerden 5'i, İstanbul'dan Musul'a hareketi sırasında Haydarpaşa'dan firar etmiş idiler. Dolayısıyla mevcut 41'e düşmüştür.

14 Nuri Köstüklü, "Millî Mücadele'de Türk çocukları ve Bir Destan", **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Mart 1997, sayı:37; Nuri Köstüklü, "Balkan Savaşlarından Millî Mücadeleye 'Şehitler' Üzerine Yapılacak Bilimsel Araştırmalarda Metod ve Kaynak Meselesine Dair Bazı Düşünceler", **9. Askerî Tarih Semineri Bildirileri II**, Ankara 2006,

Savaşı sürecinde savaşa katılan veya görev alanların yaşının gittikçe küçüldüğü görülmüş hatta İstiklal Savaşı'nda bu yaş sınırının 12- 13 yaşına kadar indiği tespit edilmiştir.

d- Bazıları için şahsî eşyalarının kaydı yapılmıştır. Müslüman-Türk 8 askerinin künyesine zatî eşyası bilgisi düşülmüş ve bunlar genellikle çamaşır, yorgan ve yastık ağırlıklıdır. Gayr-i Müslim askerlerin 13'ünde şahsî eşya kaydı olup, çamaşır, yorgan ve yastığın yanısıra karyola, minder, bavul, sandık hatta yüzük, altın kayıtlarının düşülmüş olması, 12. Osmanlı Otomobil Kolu'ndaki gayr-i Müslim askerlerin ekonomik durum ortalamasının diğer askerlere göre daha iyi olduğu kanaatini uyundurmaktadır.

e- 5 askerinin künye bilgilerinin sonunda "Haydarpaşa'dan firar etmiştir" kaydı yer almaktadır. Bu askerler; Yani oğlu Hristo, Ohannes oğlu Artin İğneçiyen, Todori oğlu Yovan, Yani oğlu Hristo ve Ömer oğlu Halil'dir. Birliğin henüz İstanbul'dan Musul'a hareket edeceği sırada 24 Haziran 333 (1917) günü firar eden bu askerlerden 4'ünün gayr-i Müslim oluşu dikkat çekiyor.

f- Yukarıda listesi verilen askere dağıtılan malzemeden, I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı askerinin malzemeleri hakkında bir fikir ediniyoruz.

Şimdi, **Vukûat Defteri** başlığı altındaki kayıtları değerlendirmek istiyoruz.

2- Vukûat Defteri- 15 Eylül 333

Vukûat Defteri başlığı altında, incelediğimiz defterin 96-100 sayfaları arasında yer alan ve 10 Eylül 333 (1917) - Nisan veya Mayıs 1334 (1918)¹⁵ tarihlerine ait kayıtları iki kategoride toplamak mümkündür. Bunlar; 1-Suç, ceza ve takdir içeren kayıtlar, 2- Günlük emir (emr-i yevmî) kayıtlarıdır.

Dönemin askerî nizamını ve askerinin psikolojisini, karakterini, kültürünü vb. durumunu anlamak açısından önemli gördüğümüz bu kayıtlarda adı geçenler, işlenen suçlar ve cezaların bazıları Kol Zabiti Bahaeddin'in ifadesiyle şöyle kaleme alınmıştır;

s.205- 219; Nuri Köstüklü, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Araştırmaları I**, Çizgi Kitabevi yay., Konya 2013, s. 37-50, s.147-158.

15 S.99'daki emr-i yevmî 25 Mart 1334 tarihlidir. S.100'de bulunan emr-i yevmînin tarihi bulunmamaktadır. Muhtemelen Nisan veya Mayıs 1334 olmalıdır.(N.K.).

Ligor oğlu Vasil: 10 Eylül 33(1917) seferinde bir yay kırdığı mevsuk rapordan anlaşılma ile yevmiyesinden 50 kuruş kat' edilecektir. Afv edilmiştir.

Halil oğlu Ali: 11 Eylül 33 (1917) öğle vaktinde otomobillerde nöbet beklemekte iken başı açık oturduğunu bizzat gördüğümden bu def'aya mahsus olmak üzere (vazife dışı bir zamanda) 3 saat ceza nöbeti bekleyecektir.

İshak Osman: 14 Eylül 33 (1917) Şirket¹⁶ seferinden avdet ederken Hamamü'l alîl¹⁷ de fazla beklenildiği halde aç gözlülüğünden boğazının önünü alamadığından otomobiline yetişemediği görüldüğünden beş sopa meydan dayığı atılacaktır.

Yorgi Mihal: 14 Eylül 33 (1917) tarihinde nöbeti esnasında silahı iki parça kırdığından Divan-ı harbe teslimi icab ederse de bu sefere mahsus olmak üzere imali için yevmiyesinden 50 kuruş kesilecek ve efrad muvâcehesinde 10 sopa darb edilecektir¹⁸.

Şükrü Onbaşı: 15-16 Eylül (1333) Şirket seferinde arabasını horpah kullandığından dört saat gece nöbetini bekleyecektir. (vazifesinden hariç bir zamanda).

Emr-i yevmîlerde de bazı suç ve ceza ifadelerine rastlıyoruz. Kol Zabiti Vekili Bahaeddin bu durumları kendi ifadesiyle şöyle kaydetmiştir¹⁹;

Yani Mihal: Otomobil zâbitânından bir efendiye askerinin en büyük şerefi olan resm-i ta'zimi îfa etmediğinden (selam vermediğinden) umum efradın muvâcehesinde kendisine teessüf ile terbiyesine yakıştıramam.

Mehmed Sabri: Çavuşlara karşı serkeşane muamelelerini bi'z-zat müşahede ediyorum. Vallahi bir daha gördüğümde fena halde tecziye ettiğim gibi başka bir kola sürgün ederim.

Fuad ve Rağîb Necib: Gece devriyesi teftiş sırasında merkûmanın bu

16 Günümüzde Musul'un 100 km güneyinde Sünni-Arap kasabası (N.K.). Bundan sonra metin boyunca, 12. Osmanlı Otomobil Kolu'nun hareket alanındaki yer isimlerinin tespitinde (<https://www.google.com.tr/maps/place/Iraq/@35.6339576,42.2669181,8.29z/data=!4m5!3m4!1s0x1557823d54f54a11:0x6da561bba2061602!8m2!3d33.223191!4d43.679291>) adresinde bulunan Irak haritasından faydalanılmıştır. (erişim tarihi: 1-15 Mart 2017).

17 Musul'un güneyinde, Dicle'nin batısında kaplıcalarıyla bilinen kasaba (N.K.)

18 S.96

19 S.100

geceki nöbet esnalarında vazifelerini îfa etmemekte ve otomobillerin içinde oturduklarını görmüşlerdir. Bu def'aya mahsus olmak üzere ikişer gün kışla.. ve aynı saatten itibaren ikişer saat ceza nöbeti verilmiştir. Bu cezalar künyelerinizin üzerine şerh verilecektir. İkinci def'a tekrarında meydan dayağı atılacağı umuma tebeyyün ederim. Ve bundan sonra her gece Avusturyalılar tarafından devriye çıkılacağından vazifenize ehemmiyetle dikkat ediniz.

Bütün bu örnek olaylar bize I. Dünya Savaşı sırasında bir Osmanlı birliğinde yaşanan asayiş durumu suç ve cezalar hakkında bazı fikirler vermektedir.

Bazı davranışlar da takdir edilmiş ve ödüllendirilmiştir. Şöyle ki;

Hemparsum Betros, Mehmed Sabri, Mehmed Durmuş, Rağıb Necib, İsmail Hakkı, 14 Eylül 33 seferinde: sefer esnasında otomobillerini fevkalâde bir suretde idare ettiklerinden kendilerine teşekkür edilmiş ve yevmiyelerinden hariç olarak ikişer yevmiye fazla para ile ödüllendirilmişlerdir²⁰.

Öte yandan Kol Zabiti Vekili Bahaeddin, kendisinin bulunmadığı zamanlarda, görevlerini kusursuz yapanlara ve özellikle küçük zâbitâna teşekkür etmeyi ihmal etmemiştir²¹.

Defterde; 17 Eylül 1333 (1917), 31 Kanun-ı sâni 334 (31 Ocak 1918), 25 Mart 334 (1918) ve muhtemelen Nisan veya Mayıs 334 (1918) tarihlerini taşıyan 4 *emr-i yevmî* bulunmaktadır. Bu emirnamelerin tam metni ileride verildiğinden burada kısaca analizini yapmayı yeterli buluyoruz. Söz konusu emr-i yevmî'lerde daha ziyade şu hususlar işlenmiştir;

a- *İnsan ve çevre sağlığının önemi, bu konuda uyarı ve yapılması gerekenler*: Bu hususda şu ifadeler rastlıyoruz; “Kışlanın dâhil ve hârici kirlidir. Nezâfet (temizlik) imandandır. Herkes nezafeti sevdiğinden kışla dâhiline sigara izmariti atılmaması ve yerlere tükürülmemesi tavsiye olunur...Odalarda hiçbir kimse sigara içmeyecektir...sağlığa zararlıdır. İçenler sigarayı hariçte içecektir.. temiz kıyafet giyilmesi şayan-ı teveccühdür”²².

b- *Nöbet durumu, kimlerin nasıl nöbet tutacağı, nöbet kuralları hakkında uyarılar*: Bu hususta özetle şu ifadeler rastlıyoruz; “17 Eylül 33 (1917) den

20 s.96

21 s.99

22 s. 97, 100

itibaren otomobillerde nöbet sırf muâvinlere aittir. 24 saatte bir kere değışmek şartıyla üç kişi ayrılacak. Bunlar seferden, başka görevlerden ve angaryadan muaftırlar. Ancak görevlerine dikkat etmeleri ve fevkalâde temiz giyinmeleri gerekir"²³.

c- Yatma ve kalkma zamanları, yoklama, işbaşı ve dışarı görevler ile ilgili kurallar ve görevliler:

Konu ile ilgili emirnamelerde özetle şöyle denilmektedir; Yat borusu 8.30' da olduğu halde küçük zâbitânın 9.30'da yattıkları ve yüksek sesle konuştukları şikayet edilmektedir. Efrada örnek olacaklarından bu durum üzücüdür. Arkadaşlık başka, görev başkadır. Herkes görevlerini ciddiyetle yapmalıdır. Bu hususda başçavuşlar sorumludur... Sabah işbaşı saat 8-10 arasındır. İşlerin bitiminden sonra dışarıda görevi olanlar çavuşların bilgisi dâhilinde gideceklerdir. Aksi durum cezayı gerektirir...Akşamları yoklama muntazam olacak sayımdan sonra kimse dışarı çıkmayacaktır...Kışlanın dâhilindeki nizam ve intizamdan (efradın kalk ve yat zamanları, iş başları, yemek vakitleri, yoklama) vs. Vasil Çavuş sorumludur. Otomobillerin hareket vakitleri, iş başı vs. her bir hususattan Başçavuş Kemaleddin sorumludur. Vasil ve Kemaleddin'in yokluğunda şöför olmak hasebiyle Ali Çavuş vekaleten sorumlu olacaktır²⁴.

d- İstihkak, yevmiye ve bunların dağıtımı ve tasarruflu olmakla ilgili bilgi ve uyarılar:

Bu konuda Kol Zabiti Bahaeddin'in şu ifadelerine rastlıyoruz; "Musul'daki Ordu Levâzım Anbarından güç hal ile 15 çift postal 25 çift çorabla 20 kat çamaşır kolumuz namına aldım*. Bi't-tabi bu postallar burada almayanlara dağıtılacak. Diğer eşyalar da en ihtiyaçlı görülenlere verilecektir. Musul'daki otomobil kollarına Teşrin-i sâni (Kasım) ve Kanun-ı evvel (Aralık) yevmiyeleriyle Şubat yevmiyelerini verdiler. Siz de bundan mahrum olmayub yakında alacaksınız ...Bu iki ay zarfında ümid edilmeyecek bir surette kaht (kuraklık) olacaktır. Paranızı boş yere sarf edeceğinize erzak alub saklasanız daha münasibdir"²⁵.

23 s.97

24 s.99

* İleride transkripsiyonu yapılan "Otomobil Kolu ile ilgili yazışmalar" başlığı altında belge nu:54'de aynı bilgiler yer alıyor.

25 s.99

Şimdi incelediğimiz defterdeki bir diğer belge grubu **Otomobil Kolu ile ilgili yazışmalar**'ı ele almak istiyoruz.

3- Otomobil Kolu ile ilgili yazışmalar

Yukarıda da bahsettiğimiz üzere, defterde yer alan bir diğer kayıt türü "**Otomobil Kolu ile ilgili yazışmalar**"dır. Bu yazışmalar, defterin en sonundan (s.183- 162) soldan sağa yönlü olarak yazılmış olup, her birine numara verilen 123 kaydı içermektedir. Defterin 2 sayfası kesilmiş olduğundan dolayı ilk 14 kayıt bulunmamaktadır. Numro:15'den başlayan kayıtlar, s.163'te Numro:123 ile son bulmaktadır. Bu kayıtlardan Numro:76'ya kadar olanlar, çok kısa bir şekilde yazılmış olup; sadece yazışmanın yapıldığı makam ve tarih bilgisi bulunmaktadır. Bazılarında ise kısaca, ne ile ilgili olduğu (levâzımdan alınan malzeme, filancanın terfi veya mezuniyeti hakkında vb.) kaydı düşülmüştür. Numro:77'den itibaren ise yazışmanın tamamı deftere kaydedilmiştir. Numro:77- 123 arasındaki bu tür kayıtlar bize bazı konularda analiz fırsatı vermektedir.

Söz konusu belgeleri tasnif ettiğimizde;

a- Kol'un personel durumu: ihtiyaçlar, görevlendirmeler ve terfiler, b- İzinler ve bazı problemler, c- Kol'un malzeme ihtiyacı, d- Sefer görev emirleri, e- Personel disiplini konularında toplandığını görüyoruz.

Şimdi bu konular üzerindeki tespitlere geçmek istiyoruz.

a-Kolun personel durumu: ihtiyaçlar, görevlendirmeler, terfiler;

12 Numrolu Otomobil Kolu Osmanlı Zabıt Vekili Bahaeddin'in "**Oniki Numrolu Avusturya Prag Otomobil Kolu Kumandanlığı Canib-i Alisine**" gönderdiği 28 Haziran 334 (1918) tarihli yazıdan İstanbul'dan hareketlerinde 41 olan mevcudun izinden dönmeme veya değişik sebeplerden dolayı halen 33'e düştüğü ve bunlardan 7 askerin de hastanede bulunmasından dolayı şu anda 2 şoför ve 6 muâvine şiddetle ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir.

Zaman içinde Kol'un mevcudunda değişiklikler oluyordu. 10 Ekim 1918 tarihli yazışmadan söz konusu tarihte Kol'da 35 neferin bulunduğu ve bunların da 12'sinin seferde olduğu belirtilmektedir²⁶. 19 Ekim'de Kol şoförlerinden Yani

26 s.164, belge nu:115.

oğlu Mihal'in Malzeme Depo Kumandanlığı'nda görevlendirilmesi üzerine Kol ile ilişkisi kesilmiştir²⁷. 20 Teşrin-i sâni 334 (Kasım 1918) tarihli Dersaadet Otomobil Taburu Kumandanlığı'na gönderilen yazıda Kol efradından Efendi oğlu Şükrü'nün Onbaşılığa terfisinin uygun olduğu arz edilmektedir²⁸.

Yazışmalara yansıyan önemli bir konu da izinler ve izinlerle ilgili bazı problemlerdir.

b-İzinler ve bazı problemler;

İlgili yazışmalardan anlaşıldığına göre, izin almak isteyen erler mazere-tini belirten dilekçeyi Otomobil Kolu Kumandanlığı'na veriyor, Kol Kumandanlığı da uygun görürse ekli dilekçe ile birlikte durumu Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na arz ediyordu. Sebuhan Nubar, Şoför Sabri, İsmail Ahmed, Mişon David, Cin Ali, Mehmed Durmuş'un dilekçelerinin bu şekilde işleme konulduğu görülmektedir²⁹. İzni kabul edilenler izne çıkmadan önce sağlık muayenesinden geçiriliyordu. Mesela; Yusuf oğlu İsmail Hakkı, İlyâ oğlu Yasef izinli olarak İstanbul'a gideceklerinden muayenesi ve gerekli raporun verilmesi için Merkez Kumandanlığı Baştabipliği'ne sevk edilmişlerdi³⁰. Sağlık kontrolleri uygun görülüp izine çıkacak olanların seyahatleri sırasında iâşelerinin de temin edildiği anlaşılmaktadır³¹.

Bütün bu yazışmalardan, dönemin şartlarında izin mekanizmasının nasıl işlediği hakkında bir fikir edinebilmekteyiz.

Kayıtlarda 10 Temmuz (23 Temmuz) gününün milli bayram³² olmasından dolayı, efradın bugün izinli sayıldığını görüyoruz³³.

27 s.162, belge nu: 121.

28 s.162, belge nu:123.

29 s.169, belge nu: 96, 97, 98.

30 s.172, belge nu:87, 88.

31 Yukarıda adı geçen Yusuf oğlu İsmail Hakkı ve İlyâ oğlu Yasef 1 ay izinli olarak İstanbul'a gideceklerinden seyahatleri sırasında iâşelerinin sağlanması hususu Nokta Kumandanlığı'na arz edilmiştir. (s.171, belge nu:91)

32 Bilindiği üzere, 10 Temmuz 1324 (23 Temmuz 1908) İkinci Meşrutiyetin ilanı, 23 Temmuz 1909'dan itibaren ilk resmi ve milli bayram olarak kutlanmıştır. 'İd-i millî'nin İstanbul'da kutlanması hakkında ayrıntılı bir çalışma bkz., Filiz Çolak, "Osmanlı Devletinde Hürriyet Bayramı Kutlamaları", **Toplumsal Tarih**, Temmuz 2006, sayı:151; Ayrıca bkz., Sanem Yamak, "Meşrutiyetin Bayramı: 10 Temmuz 'İd-i millîsi'", İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Mart 2008, sayı:38.

33 s.173, belge nu: 83.

İzinlerde bazı problemler de yaşıyordu. Bunların başında, izne gidenlerden zamanında dönmeyenler veya firar duruma düşenler bulunuyordu. Bu durumda, ilgili Askerlik şubesine bilgi veriliyor ve söz konusu asker, ki'tasına iltihakının sağlanması isteniyordu. Mesela; Bursa'nın İshakşah Mahallesi'nden Atanaş oğlu Corc 16 Temmuz 34 (1918) tarihinde 15 günlük izne gönderilmiş, ancak izin süresi neredeyse iki aya yakın geçmiş olmasına rağmen ki'tasına dönmemişti. Durum 27 Eylül 334 tarihli yazı ile Bursa Askerlik Şubesi'ne bildirilmiş ve bir an önce birliğine katılmasının sağlanması istenmişti³⁴. Yine aynı şekilde Dersaadet Aksaray Alacamescid Çakırağa Mahallesi'nden müteveffa Yusuf Efendi oğlu İsmail Hakkı 20 Temmuz 334 (1918)'te 1 ay süre ile izne gönderilmiş ama 27 Eylül itibarıyla henüz birliğine katılmamıştı³⁵. Şişli'de Osmanbey Caddesi nu:15'te ikamet eden İlya oğlu Yasef de 20 Temmuz 34 (1918)'te 15 günlük izne ayrılmasına rağmen 27 Eylül (1918) itibarıyla ki'tasına dönmemiştir³⁶. Söz konusu askerlerle ilgili gereğinin yapılması için ilgili askerlik şubeleri (Dersaadet) Aksaray Askerlik Şubesi ve Sultanahmed Askerlik Şubeleri'yle yazışma yapılmıştır.

Kayıtlarda, Kol'un ihtiyaçlarının temini hususu da dikkat çekmektedir.

c- Kol'un malzeme ihtiyacı;

Temmuz, Ağustos, Eylül 1918 tarihlerinde Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na, Nokta Kumandanlığı'na, Menzil Levâzım Riyaseti'ne yazılan yazılarda, bu günlerde Kol'un ihtiyaç duyduğu malzemeler talep edilmiştir.

15 Temmuz 334 (1918) tarihli Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na yazılan arzda Kol'un kırtasiye ihtiyacı hakkında özetle şöyle denilmektedir;

1 adet müsvedde kayıd defteri, 1 adet tahrirat defteri, 1 adet maâşât ve yevmiye bordro defteri, 1 adet otomobillerin seyr ü seferine aid defter, 1 adet malzeme âlât ve edevât defteri, 1 adet jurnal kaydı defteri, 10 kalem, 2 şişe mürekkep, 100 kağıt.

34 s.167, belge nu: 105.

35 s.167, belge nu: 106.

36 s.167, belge nu:107.

Kolumuz bundan bir sene evvel İstanbul'dan hareket etmiş ve bu ana kadar kırtasiye namına on para almamıştır. Yukarıda cinsleri belirtilen altı deftere Kolun şiddetle ihtiyacı bulunduğu gibi kırtasiyesizlik yüzünden sıkıntılar çekilmektedir. Kolumuzun ise aylık 50 kuruş kırtasiyeye şiddetle ihtiyacı bulunduğundan söz konusu paranın diğer kollara gönderildiği üzere her ay gönderilmesi ve yukarıda sayıları belirtilmiş taleplerimizin ve defterlerin tedarik edilerek gönderilmesi hususu arz olunur³⁷. Yine aynı gün Menzil Levâzım Riyaseti'nden 2 adet sandalye, 1 masa ve 1 evrak koymak için sandık talep edilmiştir³⁸.

Kol'un önemli ihtiyaçlarından biri de coğrafi şartların da bir gereği olarak gözlük olduğu anlaşılıyor. Zaten yukarıda erata dağıtım yapılan malzeme listesinde de görüleceği üzere, yolculuk sırasında tozdan korunmak için gözlük dağıtılmıştır. Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na gönderilen 24 Temmuz 334 tarih ve 93 numaralı yazı ile; Kolda bulunan efradın gözlükleri olmadığından yolculuk sırasında tozdan muzdarib oldukları gibi, çoğunluğu gözünden şikayet etmekte ve bu yüzden gerek şoför ve gerekse muâvinlerinin otomobilleri sevkinde kırılmasına sebebiyet verilmekte olduklarından, bu durumun giderilmesi için otuzsekiz adet gözlüğün Altıncı Ordu-yı Hümayun Levâzım Anbarı'ndan sağlanması hususuna müsâade buyurulması arz edilmiştir³⁹.

Dikkatimizi çeken bir diğer ihtiyaç malzemesinin *odun* olduğunu görüyoruz. Bu konuda ilgili makamlarla defalarca yazışma yapılmıştır.

26 Temmuz 1918'de Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na gönderilen arzda; Odun ihtiyacı ve konunun önemi özetle şöyle dile getirilmektedir;

12. Otomobil Kolu efradının Mayıs-Haziran-Temmuz odun istihkakları olan beş mazbata muhteviyatı 1490 kilo 300 gram odundan bu ana kadar hiçbir şey alınamamıştır. Müracaat vukuunda Levâzım Riyaset-i Aliyyesi'nden emr olmadıkça verilemeyeceği ifade edilerek bu husus için de 24 Temmuz 334 tarih ve 1103 numrolu müzekkere ile müracaat olunduğu anlaşılmış ise de

37 s. 172, belge nu:85.

38 s.172, belge nu: 86.

39 s.170, belge nu: 93.

halen bir cevap alınmamış ve odunsuzluk yüzünden efradın asabları bozulduğu ve şikayetlere sebep olduğundan, sözkonusu odunun hiç olmazsa yarısının bari gönderilmesine müsâade buyurulması hususunun Levâzım Riyaset-i Aliyesi'ne işarı ma'ruzdur⁴⁰.

Bir hafta sonra tekrar aynı makama; Nokta Kumandanlığı'ndan odun dağıtıldığı ancak Levâzım'dan kendilerine bu konuda tebligat yapılmadığı hususunda şikayette bulunulmuştur⁴¹.

Bu yazışmalardan aşağı-yukarı 1,5 ay sonra yine odun ihtiyacının ısrarla dile getirildiğini görüyoruz. 12. Otomobil Kolu Kumandanlığı'nca, 14 Eylül 1918'de Menzil Levâzım Riyaseti'ne şu yazı gönderilmiştir;

Kolumuz efradının odun istihkakları verilmediğinden müşkilata tesadüf edilmekte ve bu yüzden makamât tasdî' edilmekte ise de Onuncu ve Onbirinci Otomobil Kollarına ita buyurulan müsâade misillü Hamam-ı ali (Hamamü'l- alîl)⁴² civarındaki ormandan kat' edilerek kendi vasıtamızla nakl edilmek üzere lütfen dörtbin kilo odunun kat'ına dair mezuniyet vesikasının i'tası hususunun istikmalini istirham eylerim olbabda ferman⁴³.

Odun ihtiyacı konusunda ilgili makamlarla defalarca yazışmaların yapılmış olması, hatta "1490 kilo 300 gram" şeklinde "*gram*"a varıncaya kadar miktarının belirtilmiş olması, odunun o yıllarda Musul coğrafyasında kıymetli bir meta olduğu kanaatini uyandırmaktadır. Öte yandan, Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında odun ihtiyacıyla ilgili yazışmalar, söz konusu aylarda ısınma ihtiyacı olmayacağına göre, herhalde odunun daha ziyade mutfak ve banyo ihtiyacına binaen kullanıldığını gösteriyor. Savaş yıllarında Avusturya- Macaristan İmparatorluğu'nun İstanbul'daki büyükelçiliğinde askerî ataşe olarak görev yapan General Joseph Pomiankowski'nin odun ihtiyacı ve doğurduğu sonuçlar hakkındaki tespiti çok önemlidir. Şöyle diyor: Suriye'de lokomotifler sadece odunla işletiliyordu. Fakat 1917 yılı sonunda Toroslar, Amanos ve Lübnan'daki ormanlar kesilip lokomotiflerde yakıldığı ve hiçbir yerde yakacak odun bulunmadığı için 1918 yılı başından itibaren halkın en önemli besin

40 s.170, belge nu: 95.

41 s.169, belge nu: 99.

42 Günümüzde Musul kent merkezinin yaklaşık 30 km güneyinde Dicle'nin batısında Musul'a bağlı bir nahiye (N.K).

43 s.168, belge nu: 103.

kaynaklarından biri olan zeytin ağaçları lokomotiflerin ateşlenmesi için kesilip kullanılmaya başlandı. 1918 Ekim'ine kadar Suriye'de bu şekilde bütün zeytin ağaçlarının %60'ı yok edilmiş oluyordu⁴⁴.

1 Ekim 1918 tarihli bir başka yazışmada; 38 takım kışlık takım elbise ile 38 kunduranın talep edildiğini görüyoruz⁴⁵.

İncelediğimiz yazışma gurubu içerisinde *Sefer görev yazıları* da önemli bir yeri işgal etmektedir.

d- Sefer Görev Emirleri;

Sefer görev emri verilen erlerin ne zaman, nereye ve ne kadar süre izinli olarak yola çıkacakları hususu belirtiliyordu. Buna göre, Nokta Kumandanlığı'na yazılan arzlarda sefere çıkacak erat için yol süresine uygun olarak iâşeleri talep ediliyordu. Birkaç örnek vermek gerekirse;

16 Temmuz 334 (1918) tarihinde Nokta Kumandanlığı'na gönderilen 90 numaralı yazıda; iki nefer şoför yarın sabah (17 Temmuz) Harput'a gideceklerinden bir aylık iâşelerinin temin ve i'tası arz edilmiştir⁴⁶.

18 Teşrin-i evvel 334 (Ekim 1918) tarihli bir başka yazıda; Enis, Fuad, Necib ve şoför 4 neferin Kerkük'e gideceklerinden dolayı kumanyalarının hazırlanması talep edilmiştir⁴⁷. Kayıtlarda benzer örnekler çoktur.

Bu yazışmalardan, Musul bölgesinde bulunan 12. Otomobil Kolu'nun hareket alanını ve yol mesafelerini anlayabiliyoruz.

Elimizdeki belgeler arasında personel disiplini ve yapılan bir soruşturmaya dair önemli bir kayda rastlanmıştır.

e- Personel disiplini

Yukarıda **Vukûat Defteri** başlığı altında bazı personelin disiplin durumu, işlenen suç ve verilen cezalarla ilgili olarak bazı tespitler sunulmuş idi. Burada analiz ettiğimiz **Otomobil Kolu ile ilgili yazışmalar** arasında da aynı kategoriye girebilecek olaylara rastlanmıştır.

44 Joseph Pomiankowski, *a.g.e.*, s.338- 339.

45 s.166, belge nu:109.

46 s.171, belge nu: 90.

47 s.163, belge nu: 118.

3 Ağustos 334 (1918) Pazar gecesi saat 12- 01 nöbetçisi 12. Kol efradından Mustafa oğlu Hüseyin'in nöbet esnasında uyuduğundan dolayı diğerlerine de ibret olması için cezalandırılması talep edilmiştir⁴⁸.

Yine disiplin konusunda bir olay ve yapılan soruşturma dikkatimizi çekmiştir. 10 Teşrin-i evvel 334 (Ekim 1918) tarihli belgeye yansıyan olay özetle şu şekildedir;

Posta otomobiline vesikasız olarak bir Binbaşı ve iki hanımını bindirdikleri iddiasıyla Oniki Numrolu Otomobil Kolu efradından iki numrolu otomobilin Avusturyalı şoförü ile Osmanlı şoförü Faik ve muâvini Tuffi haklarında icra kılınan tahkikat neticesinde bahsi geçen subay ve ailesini, Demirkapu Nokta Kumandanı'nın zorla bindirdiği ve posta memurunun şikayetini dinlemediği anlaşılmış ve şu hale nazaran vesikası olub olmadığının ve kimdir nereye gidiyordur ve orada ne suretle arabaya bindirilmiştir. Bu hususların Demirkapu Nokta Kumandanlığı'na malum olacağından konunun araştırılması istenmektedir⁴⁹. Soruşturmanın nasıl sonuçlandığını bilmiyoruz.

12. Otomobil Kolu ile ilgili bilgilerimize katkı sağlayabilecek bir diğer belge gurubu da defter sayfaları arasında bulunan varak halindeki perakende notlardır.

4-Defter İçinde Varak Halindeki Perakende Notlar

Bahaeddin tarafından yazıldığını tahmin ettiğimiz, değişik ebatlardaki kağıtlara yazılan notlarda Otomobil Kolu ve faaliyetleriyle alakalı önemli bazı bilgiler bulunmaktadır. Üzerinde herhangi bir kayıt numarası bulunmayan bu notlar atıf kolaylığı sağlaması bakımından tarafımızdan numaralandırılmıştır.

İleride tam transkripsiyonu verilen söz konusu belgelerin büyük bölümü efrad künye bilgilerini içermektedir. 1-6 arasında numaralandırılan 6 varakta 22 askerin künyeleri hakkında ayrıntılı bilgi bulunmaktadır. Bunların bazıları yukarıda ele aldığımız **Efrad Künye Defteri**'ndeki kayıtlarla benzerlik gösterse de farklı bilgiler ve açıklamalar da bulunmaktadır.

3 Teşrin-i evvel 334 (3 Ekim 1918) tarihini taşıyan 6 numaralı kağıtta künyesi verilen 10 askerin değişik tarihlerde Kol'dan ayrılmış olmaları sebe-

48 s.169, belge nu:100.

49 s.164, belge nu: 116.

biyle yerlerine gönderilenler de olmadığından personel yetersizliği çekildiği, bu kişilerin veya yerlerine başka şoför ve muâvinlerin gönderilmesi Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'ndan arz edilmektedir.

Bir başka kayıta, Tel-Halef'e giderken yolda bozulan bir aracın tamiri ile ilgili bilgiler bulunmaktadır⁵⁰.

Zabit Vekili Bahaeddin tarafından bazı askerlerin ailevî durumları ve diğer özel durumlarını açıklayan kayıtlar tutulmuştur. Sözkonusu kayıtlarda şu değerlendirmelere rastlıyoruz;

Muâvin Üftad oğlu Mina, Sultanahmed Ahz-ı asker Şubesi'nden, İstanbul 301.

Bu ana kadar izinli gitmemiştir. Biraderi tahsil için İsviçre'ye giderek beş senedir memleketine dönmemiş, validesi Giryagice ile muhtâc-ı muâvenet oldukları gibi mezbureleri merkûm Üftad oğlu Mina'dan başka iâşelerini temin edecek başka maiyyetleri yoktur⁵¹.

Şoför Hüseyin oğlu Şükrü, İstanbul. Evli, iki çocuğu var, dokuz nüfus ailesi var. Biraderi şehid olmakla üç çocuğu nezdinde kalmıştır. Dokuz nüfus ailenin kendisinden başka maiyyeti ve idarelerini temin edecek kimse yoktur. Ailesi tarafından hiç maiyyeti de yoktur. Amcası yardıma muhtaç ve nüzuldür⁵².

Artin oğlu Karabet, 301. Evli, bir çocuğu var. Beş nüfuslu aileden başka ihtiyar yetmişbeş yaşında pederi var ise de kendisi yardıma muhtaçtır. Onikinci Kolda. Dersaadet'de Makriköyü'nde ailesi nezdine gidecektir. Bir buçuk seneye yakın bir zamandır buradadır⁵³.

Bu tablo, I. Dünya Savaşı'nda bazı askerlerin hangi şartlarda buldukları hakkında çok önemli veriler sunmaktadır.

Perakende evrak arasında çok önemli gördüğümüz bir diğer belge, Mülâzım-ı sâni Bahaeddin'in Kol Kumandan Muâvini sıfatıyla kaleme alındı-

50 Belge nu:7.

51 Belge nu: 11a.

52 Belge nu: 11b.

53 Belge nu: 11b.

ğını düşündüğümüz askere hitaben hazırlanan Ramazan Bayramı⁵⁴ mesajıdır. O dönemde askerin millî ve manevî duygularını ve halet-i ruhiyesini anlamak bakımından önemli veriler sunan söz konusu mesajı aynen vermek istiyoruz;

Eyyam-ı ef'al ve hareket-ı mahiyeyi tehattur ettirmek ve bu sebeple de hasbihal ve muhabbet-i refikaneyi bir kat daha tezâyüd ettirmeğe yegâne vesile olan hulusıyla müşerref olduğumuz 'îd-i saîd-i fitrınızı⁵⁵ tebrik eder ve emsâl-i vefiresiyle müşerref ve her fikrinizde muvaffak bulunmanızı Cenab-ı Bâri'den niyaz eylerim. Böyle eyyam-ı mübareke-i İslamiyenin efrad-ı aileyle birlikte geçirilmesi daha kudsî ve şereflî faaliyetden ise de mukaddes bir vazife uğrunda ailesinden uzak mesâhâlarda 'îd-i saîdi silahdaşlarıyla birlikde imrar ettirmeye düşünecek olursa bir insan ve bâ-husus bir asker için en büyük şereflerden ma'duddur. Bunu iyice bildiğimden böyle eyyam-ı mübarekelerde tehatturat-ı mâziyeyi ye'sle yâd etmek her halde vazife başında olan erbab-ı da'atın⁵⁶ hevesât-ı nefsanîyesine her türlü darbeler indirmesine de büyük vesileler teşkil edecek olduğundan âlâm ve ekdâre⁵⁷ sebebiyet vermeksizin vazifeye de devam edecek olursanız, Cenab-ı Hakk sizi bayramdan mahrum ettiyse bu vesile ile mükâfat-ı rabbanîyesini görürsünüz.

Şu halde bu vaziyette vazifemiz Cenab-ı Hakk'a şükürler ve sevgili vatanımızın ve milletimizin düşman tazyiki altından bir an evvel selamete ırcâna cehd ü niyaz eylemeye borçluyuz. Cenab-ı Hakk millet-i necibe-i Osmaniye'nin teâlî ve terakkisi uğrunda bezl-i saî edenleri muvaffak eylesin amin⁵⁸.

1918 yılı Temmuz başlarında bir başka ifade ile kötü sonun hissedilmeye başlandığı yani Mondros Mütarekesi'ne doğru gidilen bir süreçte, bir Osmanlı-Türk askerinin "vatan ve millet" kavramı üzerindeki hassasiyetini ortaya koyan bu ifadeler oldukça anlamlı gözükmektedir. Bu günlerde Osmanlı kuvvetleri çekilme pozisyonunda olduğu halde, başarı yönünde ümit muhafaza edilerek askerin motivasyonu sağlanmaya çalışılmaktadır.

54 10 Temmuz 1918 (Bayramın 1. Günü) (N.K.)

55 Ramazan Bayramınızı (N.K.)

56 alçak, zayıf kişilerin (N.K.).

57 elem ve kederlere (N.K.).

58 Belge nu: 10

III- DEFTERİN TRANSKRİPSİYONU

EFRAD KÜNYE DEFTERİ - 18 Temmuz 33, [s.1- 50]

[s.1] ⁵⁹

- 1-Ser Çavuş Ziya Kemal
Levâzım memuru Betros Senan vazifede
- 2-Nefer İshak Osman
- 3-Çavuş Ligor Vasil, hastahannede
- 4-Çavuş Salih Ali
- 5-Nefer Emin Enis
- 6-Nefer Mehmed Durmuş, hastahannede
- 7-Nefer Mustafa Faik
- 8-Kirkor Kiğork, hastahannede
- 9-Artin Karabet
- 10-Mehmed Mehmed Ali
- 11-Yasef Mordehay
- 12-Rağıb Necib
David Samuel
Yako Sabetay
- 13- Üftad Mina
Petro Aleksandros, tercüman
- 14- Atanaş Corc, hastahannede
- 15- Alişan Tufli
- 16- Abbas Hüseyin, otomobilde
- 17- Hacı David Aram, posta
- 18- Halil Ali
- 19- Bohor Yasef Yanto
- 20- Mehmed Hayri, posta
- 21- Abdullah Ali Fuad

59 Bu sayfa numaraları orijinal defterin eski yazı yazım yönünde tarafımızdan verilen numaralardır.

- 22- Hüseyin Şükrü
Sabetay David
- 23- Haçarsum Betros
Tatyos Nubar
- 24- Ohannes Markoviç
Hasan Sıdkı Salih Zeki, vazifede
- 25- Yusuf İsmail Hakkı
- 26- İlya Yasef, Haleb'de
- 27- Bogos Edvar
- 28- Yani Mihal
- 29- Sebuhan Nubar
- 30- Mişon David
- 31- Betros Ağob, hastahanedede
- 32- İsmail Ahmed, otomobilde
- 33- Mustafa Cin Ali
- 34- Yorgi Mihal

[s.2]

Numro:1

Haziran 333: Yağmurluk (1)⁶⁰, fotin (1), matara (1), çorab (1), gözlük (1), peksimet torbası (1), pamuklu (1), arka çanta(1), yemek kabı (1), beğlik (1) , çamaşır (1), arka çanta, kuşak.

Mart 334: Hasır

1 Nisan 334: çamaşır, elbise yazlık, kabalak, çorab.

Ser-çavuş

Hırka-i şerif Ahz-ı asker Şubesi'nden

Mimar Sinan Mahallesi'nden

Ziya oğlu Kemal,

Tevellüdü: 306, Dühulü: Ağustos 330, Nasbı: 16 Kanun-ı sâni 332, Künye numrosu: 2175.

60 Malzemenin karşılığındaki rakamlar, verilen malzemenin adetini ifade etmektedir. (N.K.).

Asl adresi: Beykoz'da Çınaraltı Mahallesi'nde mütekaid Binbaşı Ziya Bey'in hanesine

Zatî eşyası: bavul, fotin, beş kaput, 10 lira

27 Mart 334 şoför vesikasını almıştır.

18 Mayıs 334 tarihinde devresini ikmal etmek üzere bâ ilm ü haber Dersââdete gitmiştir.

[s.3]

Numro:2

Haziran 333; Fotin (1), kabalak (1), beğlik (1), çamaşır (1), matara (1), çorap (1), gözlük (1), peksimet torbası (1), pamuklu..(1), şerid kemer (1), yemek kabı (1), arka çantası (1) kuşak (1).

İhtiyat levâzım namzedi sınıfı 1.

Teşvikiye Ahz-ı asker Şubesi'nden,

Şişli'de İzzetpaşa Sokağı'nda

İstapan Oğlu Betros Senan.

Tevellüdü: 306, Mekteb-i Harbiye dühulü: 6 Teşrin-i evvel 330.

Levâzım Mektebi devresi yedinci numro 762. (29 Kanun-ı evvel 333).

Künye numrosu:2438, Tabura dühulü: 3 Haziran 333.

Erbil Hat Kumandanlığı'nın 3878 numro ve 27 Kanun-ı evvel 333 tarihli Ordu Menzil Müfettişliği'ne yazılan tahrirat mucibince Koldan ilişiği kat' edilmiş 29 Kanun-ı evvel 333 sabahı Ordu Menzil emrine hareket eylemiştir. 28 Kanun-ı evvel 333.

[s.4]

Numro:3

Haziran 333: Caket (1), pantolon (1), pamuklu (1), beğlik, gözlük (1), matara (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1),

11 Nisan 334: fotin, çamaşır, çorab, yazlık elbise, kabalak.

Adapazarı Ahz-ı asker Şubesi'nden

Adapazarı'nın Tepekum Mahallesi'nden

Sunhullah oğullarından İshak oğlu Osman,

Tevellüdü: 314, Dühülü: 19 Temmuz 333, Künye numrosu: 1478

[s.5]

Numro: 4

1 Nisan 334; yazlık elbise, kabalak, fotin, çamaşır, çorab.

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), fotin (1), çorab (1), pamuklu (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1) kuşak (1), çanta (1).

Çavuş, Makriköy Ahz-ı asker Şubesi'nden**Eğın Kazası'nın Muşaga⁶¹ Karyesi'nden****müteveffa Liğor oğlu Vasil .**

Tevellüdü: 306, Dühülü: 30 Temmuz 330, Tabura dühülü: 7 Mart 333. Künye numrosu; 2148. Askere dühülü 16 teşrin-i evvel 327.

Asl adresi: Kadıköyünde Osmanağa Mahallesi'nde Mekteb Sokağı'nda 31 numrolu hanede sakin Vasil Çavuş validesine.

Eşya-yı zatîsi: Bavul, yatak, yorgan, yasdık, yemeni

18 Eylül 33'de Musul Merkez Hastahanesi'ne yatırılmışdır. 18 Teşrin-i evvel'de taburcu olarak ki'tasına iltihak etmişdir.

[s.6]

Numro: 5

Mart 334; çorab (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), fotin (1).

1 Nisan 334; yazlık elbise, çorab, çamaşır, kabalak.

Kıdemli onbaşı.

61 Günümüzdeki adı Kocaçimen (N.K.). Metin boyunca, bazı yer isimlerinin okunması ve günümüzdeki yeni isimlerinin tespitinde; (**Köylerimiz**, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü yay., Ankara 1968), adlı yayından ve ilgili il veya ilçe belediyeleri resmi internet sayfalarından faydalanılmıştır. Okunmasında tereddüt edilen ve ilgili kaynaklardan doğruluğu teyit edilemeyen bazı özel isimlerin orijinal yazılışının olduğu gibi verilmesi uygun görülmüştür.

Akşehir Ahz-ı asker Şubesi'nden

Hacıkuşçu Mahallesi'nden

Hacı Battaloğullarından Salih Oğlu Ali.

Tevellüdü: 313. Dühulü: 30 Nisan 332. Nasbı: 6 Teşrin-i evvel 332. Künye numrosu: 1841.

4678 numro ve 17 Teşrin-i sâni 33 tarihinde 1 Kanun-ı evvel 33 den itibaren Ordu Menzil Müfettişliği emriyle Çavuşluğa nasb edilmiştir.

Asl adresi: Akşehir'de Hacıkuşçu Mahallesi'nde Hacı Battaloğullarından Salih mahdumu. Pederinin sanatı: Ağnam ticareti.

Zatî eşyası: Bavul, battaniye, yorgan.

[s.7]

Numro: 6

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), çorap (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), beğlik(1), arka çantası (1), kuşak (1),

11 Mart 334; fotin (1)

1 Nisan 334; hasır, çorab, çamaşır, yazlık elbise, kabalak.

İzmir Ahz-ı asker Şubesi'nden

Reşadiye Mahallesi'nden

Emin Efendi oğlu Enis,

Tevellüdü:314. Dühulü: 11 Eylül 332. Künye numrosu: 1689.

1 Kanun-ı evvel 333 tarihinden itibaren şoförlüğe nasb edilmiştir. Vesikasını almıştır. 27 Mart 334.

[s.8]

Numro:7

Caket (1), pantolon (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), kuşak (1), yemek kabı (1), kabalak (1), beğlik (1), çamaşır(1), arka çantası (1).

21 Mart 334; fotin (1)

1 Nisan 334; çamaşır, çorap, yazlık elbise, kabalak.

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden**Ürgüp Üçhisar Aşağı Mahallesi'nden****Mehmed Oğlu Mehmed Durmuş.**

Tevellüdü: 314. Dühulü: 15 Teşrin-i evvel 332. Künye numrosu: 1784.

Asl adresi: Nevşehir Kazası'nda Üçhisar Karyesi'nde Aşağı Mahallede Kuyumcuoğlu kâinpederi Velep Oğlu Ahmed Ağa.

Zatî eşyası: beğlik, çanta derununda çamaşır.

Eylül 33 tarihinde şoförlüğe nasb ve vesikasını almıştır. 27 Mart 334.

[s.9]

Numro:8

Caket (1), pantolon (1), çorap (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik (1), arka çantası (1), kuşak (1)

10 Nisan 334; fotin (1), çamaşır, çorap (iki çift).

Süleymaniye Ahz-ı asker Şubesi'nden**Ürgüb Kazası'nın Üçhisar Aşağı Karyesi'nden****Mustafa oğlu Faik .**

(tevellüdü): 314. Dühulü: 17 teşrin-i evvel 332. Künye numrosu: 1785.

[s.10]

Numro:9

Haziran 333; kaput (1), pantolon (1), fotin (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri(1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik (1), arka çanta(1), kuşak.

10 Nisan 334; hasır, fotin, çorap

Teşvikiye Ahz-ı asker Şubesi'nden**Kirkor oğlu Kiğork**

(tevellüdü): 301. Dühulü: 2 Kanun-ı sâni 332. Künye numrosu: 2170.

15 Eylül 33'de Musul Merkez hastahanesine yatırılmışdır.

25 Teşrin-i sâni 33'de taburcu edilerek ki'tasına iltihak etmiştir.

[s.11]

Numro:10

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), fotin (1), pamuklu (1), bel kemeri(1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çanta(1), kuşak.

Mart 334; fotin (1)

1 Nisan 334; kabalak, yazlık elbise, çorap, çamaşır.

Makriköy⁶² Ahz-ı asker Şubesi'nden,

Vapur İskelesi Caddesi'nde

Artin oğlu Karabet.

Tevellüdü: 301. Dühülü: 20 Kanun-ı evvel 332. Tabura dühülü: 10 Mart 333. Künye numrosu: 2149.

Asl adresi: Makriköyü'nde Vapur İskelesi Caddesi'nde 41 numrolu hanede.

[s.12]

Numro:11

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), arka çantası (1), kuşak (1)

Mart 334; kaput, fotin 81).

1 Nisan 334; çamaşır, çorap, kabalak, yazlık elbise.

Gönen Ahz-ı asker Şubesi'nden,

Gönen Kazası'nın Rüstem Mahallesi'nden

Mehmed Oğlu Mehmed Ali .

Tevellüdü: 314. Dühülü: 15 Ağustos 332. Künye numrosu: 1569.

Asl adresi; Gönen Kazasında Rüstem Mahallesi'nde Berber Mehmed Efendi'nin hanesine.

Zatî eşyası; çamaşır.

[s.13]

Numro: 12

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), fotin (1), pamuklu (1), çorap (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), kabalak (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

1 Nisan 334; hasır, çamaşır, çorap, yazlık elbise (1), kabalak (1), fotin (1).

Edirne Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Edirne'nin Kırkkasaba Mahallesi'nden

Yasef oğlu Mordehay

Tevellüdü: 301-302. Dühulü: 22 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2018.

[s.14]

Numro: 13

Haziran 333; fotin (1), caket (1), çorap (1), bel kemeri (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi(1), beğlik (1), arka çantası (1), kuşak (1).

1 Nisan 334; hasır, fotin, çorab, çamaşır, yazlık elbise, kabalak.

Bursa Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Bursa'nın İnegöl Muradiye Mahallesi'nden

Rağıb Bey oğlu Necib.

Tevellüdü: 304. Dühulü: 16 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2008.

Muâvin vesikasını gaib ettiğinden 27 Mart 334 de muvakkati vesika verilmiştir.

[S.15]

Numro: 14

Haziran 333; kaput (1), fotin (1), caket (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi(1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

Hasköy Ahz-ı asker Şubesi'nden,

Kiremitçi Ahmed Çelebi Kızılminare Sokağı'nda

David oğlu Samuel Levi,

Tevellüdü; 307. Dühulü; 8 Şubat 333. Künye numrosu: 2099.

Asl adresi; Beyoğlu'nda Laleçeşme Şeyh Sur Sokağı'nda 1 numroda Sinusi oğlu han.

Zatî eşyası; Bavul, hasır çanta, karyola, battaniye, yasdık.

(Bu sayfaya ilişik telgraf)

Erbil 12'nci Osmanlı Otomobil Kolu K.

Kolunuzdan şoför muâvini 2099 David oğlu Samuel 22 Şubat 34 tarihinden itibaren tamirhanemizde istihdam bulunmaktadır. Kolunuzdan alakasının kat' ile kendisine aid ne var ise irsali. 25 Şubat 34.

Avusturya Osmanlı Otomobil Kolları K.

Yüzbaşı Franz

Merkûm 2 Mart 334 tarihinde Kolumuzdan alakası kat' edilerek tamirhaneye verilmiştir.

[S.16]

Numro: 15

Haziran 333; kaput (1), pantolon (1), fotin (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi(1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

Kadıköy Ahz-ı asker Şubesi'nden,

Yeldeğirmeninden Minase apartmanında Kadıköy Caferağa Mahallesi'nden, Mühürdar Caddesi'nde

Yakofis oğlu Sertabi

Tevellüdü; 306. Dühulü 8 Şubat 332. Künye numrosu; 2024.

Avusturya Hastanesinde 2 Eylül 33'de alakası hitam olunmuştur.

Asl adresi; Yeldeğirmeninde Minase hanında 8 numrolu hanede Yakofis mahdumu.

Zatî eşyası; bir sandık, karyola, yatak, yorgan.

20 Eylül 33'de Musul'daki Hastahane. Yedinci Koldan Amedi; 2 Mart 333.
3 Mart 334 tarihinde me'muren Dersaâdet'e gitmek üzere ılm ü haberini almıştır.

[S.17]

Numro: 16

Haziran 333; kaput (1), pantolon (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi(1), beğlik (1), çamaşır (1).

1 Nisan 334; fotin, çorap, yazlık elbise, çamaşır, kabalak.

Sultanahmed Ahz-ı asker Şubesi'nden

**Divan-ı Âli Mahallesi'nden Gedikpaşa Hamam Caddesi'nde
Eftadiyos oğlu Mina.**

Tevellüdü: 307 (301). Dühülü: 20 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2033.
Asl adresi; Kumkapu'da Gedikpaşa'da Hamam Caddesi'nde 51 numarolu hanede validesi Giryagice

Şahsi eşyası; bavul, battaniye

[s.18]

Numro: 17

Haziran 333; kaput (1), pantolon (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), beğlik (1), çamaşır (1). Kuşak (1), arka çanta (1), hasır.

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden,

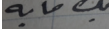
Beğmanya⁶³ Sokağı'nda

Petro Aleksandros

Tevellüdü: 292. Künye numrosu: 2191

Gurup Kumandanlığı'nın emri üzerine 2 Eylül 333 tarihinde Kol'dan alakaşı kat' edilerek Avusturya hizmetine verilmiştir.

4 Teşrin-i evvel 33'de Birinci Kola misafireten bırakılmıştır.

63 Metnin orijinalinde () şeklinde geçmektedir. İleride, "Defter İçinde Varak Halindeki Perakende Notlar-Kayıtlar" başlığı altındaki 1 numaralı kayıta aynı adres "Beyoğlu Manya Sokağı" olarak verilmektedir.(N.K.).

[s.19]

Numro: 18

Haziran 333; kaput (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çanta (1), kuşak (1)

Mart 334; fotin(1)

10 Nisan 334; hasır, çamaşır, çorap.

11 Nisan 334; yazlık elbise, fotin, kabalak.

Burusa Ahz-ı asker Şubesi'nden

Burusa'nın İshakpaşa Mahallesi'nden

Atanaş oğlu Corc,

Tevellüdü: 298. Dühulü: 18 Mart 333. Künye Numrosu: 2168.

Asl adresi: Burusa'da Kükürtlü civarında Atanaş oğlu Corc

Zâfî eşyası; bir çanta, battaniye.

18 Eylül'de Musul Merkez Hastahanesi'ne yatırılmışdır.

21 Teşrin-i evvel'de kıt'asına iltihak etmiştir.

15 Temmuz 334 tarihinde 15 gün mezuniyetle gitmiştir.

[s.20]

Numro: 19

Haziran 333; caket (1) pantolon (1), çorap (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Mart 334; fotin(1)

11 Nisan 334; çorap, yazlık elbise, çamaşır, kabalak.

Haymana Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Ankara Vilayeti'nin Haymana Kazası'ndan Canımana Karyesi'nden

Âlişan oğlu Tufli

Tevellüdü: 291. Dühulü: 21 Teşrin-i evvel 332. Künye numrosu: 1796.

30 Haziran 333 tarihinde şoför muâvinliğine nasb edilmiş ve vesikasını almıştır. 27 Mart 334.

[s.21]

Numro: 20

Haziran 333; kaput (1), caket (1) pantolon (1), çorap (1), fotin(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Mart 334; fotin, hasır

11 Nisan 334; yazlık elbisesi, kabalak, çorap, çamaşır.

Şile Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Şile'nin Hacıkasım Mahallesi'nden

İranî Abbas oğlu Hüseyin.

Tevellüdü: 300. Dühulü: 11 Mart 333. Künye numrosu: 2154.

Asl adresi: Şile'nin Hacıkasım Mahallesi'nden İranlı Abbas.

Zatî eşyası: Çamaşır.

[s.22]

Numro: 21

Haziran 333; kaput (1), çorap (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), kabalak (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Makriköy Ahz-ı asker Şubesi'nden.**Kemberburgaz Karyesinden****Yani oğlu Hırsto.**

Tevellüdü: 302. Dühulü: 29 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2144

Haydarpaşa'dan firar etmiştir.

[s.23]

Numro: 22

Haziran 333; kaput (1), caket (1) pantolon (1), fotin(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

10 Nisan 334; hasır, fotin, çamaşır, çorap

11 Nisan 334; yazlık elbise, kabalak.

Ödemiş Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Ödemiş'in Ermeni Mahallesi'nden

yorgancı Hacı David oğlu Aram.

Tevellüdü: 301. Dühülü: 28 Nisan 333. Künye numrosu: 2330.

Asl adresi: Ödemiş Kazası'nın Ermeni Mahallesi'nde biraderi saatçı Kârînin Ohennesyan.

Zatî eşyası: bavul, battaniye, ufak minder, ufak yasdık.

Merkûm 11 Haziran 334 tarihinde Kol Zabiti Bahaeddin Efendi'nin refakatinde İstanbul'a gitmiştir.

[s.24]

Numro: 23

Haziran 333; caket (1) pantolon (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Mart 334; fotin (1).

11 Nisan 334; hasır, çamaşır, çorap, yazlık elbise, kabalak.

Akbaş On Numrolu Hizmet Bölüğü'nden

Dersaâdetli Halil Oğlu Ali.

Tevellüdü: 308. Dühülü: 30 Teşrin-i evvel 332. Künye numrosu: 1895.

Kumandanlığın 2 Kanun-ı evvel 333 tarih 20 numrolu inhası zîrinde muharrer Erbil Hat Kumandanlığı'nın 2580 numro ve 23 Kanun-ı evveyl 333 tarihli derkenarı mucibince 1 Kanun-ı sâni 334 tarihinden itibaren onbaşılığa ref' edilmiştir.

[s.25]

Numro: 24

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), fotin (1).çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı

(1), kabalak (1) iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

11 Nisan 334; hasır, kabalak, çamaşır, çorap, fotin.

Edirne Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Edirne'nin Kasab Abdülaziz Mahallesi'nden

Bohor Yasef oğlu Yanto.

Tevellüdü: 301. Dühülü: 22 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2019.

[s.26]

Numro: 25

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), çorap(1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Mart 334; fotin (1).

10 Nisan 334: hasır, çamaşır, çorap.

11 Nisan 334: yazlık elbise, kabalak.

Üsküdar Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Üsküdar Burhaniye Mahallesi'nden

Mehmed oğlu Hayri.

Tevellüdü: 313. Dühülü: 6 teşrin-i evvel 332. Künye numrosu: 1968.

1 Eylül 333 tarihinde şoförlüğe nasb ve vesikasını almıştır. 27 Mart 334.

[s.27]

Numro: 26

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik(1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

10 Nisan 334; hasır, fotin.

11 Nisan 334; çorap, yazlık elbise, çamaşır, kabalak.

Cihangir Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Ankara Vilayeti'nin Mahviyar⁶⁴ Mahallesi'nden

Abdullah oğlu mühtedi Ali Fuad.

Tevellüdü: 302. Dühülü: 22 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2016.

Asl adresi; Beyoğlu Kalyoncu Kulluk Kurdela Sokağı'nda 120 Numroda Abdullah oğlu Ferid biraderi.

Eşya-yı zâtîsi; battaniye, yatak, yasdık, bavul.

[s.28]

Numro: 27

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), fotin(1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

10 Nisan 334; hasır, çamaşır, çorap, yazlık elbise, kabalak.

Hasköy Ahz-ı asker Şubesi'nden .

Sinanpaşa Mahallesi'nden Yumak Sokağı'nda

Hüseyin Efendi oğlu Şükrü.

Tevellüdü: 300. Dühülü:25 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2023.

Asl adresi: Sinan Paşa Mahallesi'nde Yumak Sokağı'nda 23 numrolu hanede Şükrü'ye.

Eşya-yı zâtîsi: yorgan, yasdık, çamaşır.

19 Teşrin-i evvel'de Erbil Merkez Hastahanesi'ne yatırılmışdır.

26 Teşrin-i evvel'de taburcu olarak ki'tasına iltihak etmiştir.

[s.29]

Numro: 28

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), fotin(1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

Cihangir Ahz-ı asker Şubesi'nden.

64 Metinde () şeklinde geçmektedir.

Hüseyin ağa Mahallesi'nde Lale Sokağı'nda.**Sabetay oğlu Kohen David.**

Tevellüdü: 305. Dühulü: 16 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu: 2003.

Grup Kumandanlığı'nın emri üzerine tamirhanede kullanılmak üzere 22 Eylül 333 tarihinde Kol ile alakası kat' olunmuşdur.

4 Teşrin-i evvel'de Birinci Kol'a misafireten bırakılmışdır.

[s.30]

Numro: 29

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), çorap(1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

11 Nisan 334; hasır, fotin, Çorap, çamaşır, kabalak, yazlık elbise.

Boğaziçi Ahz-ı asker Şubesi'nden,**Yeniköy Köybaşı Caddesi'nden****Haçarsum oğlu Betros.**

Tevellüdü: 303. Dühulü: 9 Teşrin-i sâni 332. Künye numrosu: 1966.

Asl adresi; Üsküdar'da Selamsız'da Silahdar Bahçe Sarraf Sokağı'nda Seferkiyan Akaretlerinde Jesis ve Kazazyan hanesi.

Zâfî eşyası; bavul.

22 Eylül 33'de Musul Merkez Hastahane'ye reft.

30 Teşrin-i evvel 333'de taburcu edilerek ki'tasına iltihak etmişdir.

[s.31]

Numro: 30

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

Üsküdar Ahz-ı asker Şubesi'nden,**İcadiye'de Kayalıoğlu Sokağı'nda****Tatyos oğlu Nubar.**

Tevellüdü: 298. Dühülü: 10 Şubat 333. Künye numrosu: 2113.

Asl adres: Şişli'de Sarmaş Sokağı'nda Papuçyan Tatyos oğlu Nubar hanesi.
Zâtî eşyası; bavul, karyola, battaniye, yasdık.

Bera-yı memuriyet Dersaâdet'e izam kılınmıştır. Avusturya Otomobil Grub Kumandanlığı tarafından. 20 Nisan 334. Yevmiye ve maaşı Mayıs'dan itibaren.

[s.32]

Numro: 31

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), kuşak (1), arka çantası (1), hasır.

11 Nisan 34; çamaşır, çorap, yazlık elbise, kabalak, fotin.

Cihangir Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Kazancı Mahallesi ve Caddesi'nden

Ohennes oğlu Markoviç

Tevellüdü: 298. Dühülü: 15 Şubat 332. Künye numrosu: 2126.

Asl adresi: Beyoğlu Banka altında Hacıışhak Sokağı'nda Horasancıyan apartmanında Ohannes oğlu Markoviç

Zâtî eşyası: bavul.

14 Teşrin-i evvel 33'de Erbil Merkez Hastahanesi'ne رفت.

18 Teşrin-i sâni 33'de taburcu edilerek ki'tasına iltihak etmiştir.

[s.33]

Numro: 32

Haziran 333; kaput (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1),beğlik (1), çamaşır (1), kuşak (1), arka çantası (1), hasır.

Aksaray Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Hoşkadem Mahallesi'nde sakin. Sivas Vilayeti'nin Gürün Mahalesi'nde Yanyalı oğullarından müteveffa Hasan Sıdkı oğlu Salih Zeki.

Tevellüdü: 295

Dühülü: 2 Şubat 332,

Nasbı: 1 Kanun-ı sâni 334.

Künye numrosu: 2082.

21 Kanun-ı evvel 333 tarih ve 20 numarolu inhası zîrinde muharrer Erbil Hat Kumandanlığı'nın 23 Kanun-ı evvel 333 tarih ve 2581 numarolu der-kenarı mucibince 1 Kanun-ı sâni 334 tarihinden itibaren Onbaşılığa terfi' edilmiştir. 28 Kanun-ı evvel 333.

Merkûm lüzumuna mebni 11. Kol'a muvakkaten verilmiştir. Ba- ılm u haber, 12 Şubat 334.

[s.34]

Numro: 33

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), Kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

11 Nisan 34; yazlık elbise, fotin, çorap, kabalak, çamaşır.

Aksaray Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Alacamescid Çakırağa Mahallesi'nden

müteveffa Yusuf Efendi oğlu İsmail Hakkı.

Tevellüdü: 298. Dühülü: 13 Şubat 332. Künye numrosu: 2122.

Asl adresi; Aksaray civarında Langalı gurbunda 12 numarolu hanede İsmail Hakkı

Zâtî eşyası: karyola, sandık, bir ufak el çantası.

[s.35]

Numro: 34

Haziran 333; kaput (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

11 Nisan 34; yazlık elbise, çorap, çamaşır, fotin, kabalak.

Sultanahmet Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Karaköy Hüseyin Çelebi Mahallesi'nde Orhaniye Caddesi'nde

İlya oğlu Yasef .

Tevellüdü: 299. Dühulü: 9 Şubat 333. Künye numrosu: 2106.

Asl adresi; Şişli'de Osmanbey Caddesi'nde 15 numarolu hanede perderi İlyâ.

Zâtî eşyası; karyola, bavul, battaniye, yatak, yorgan, yasdık, cinbik.

[s.36]

Numro: 35

Haziran 333; bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

11 Nisan 34; fotin, çamaşır, çorap, yazlık elbise, kabalak.

Teşvikiye Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Pangaltı'da Cedidiye Sokağı'nda

Boğos oğlu Edvar.

Tevellüdü; 303. Dühulü; 4 Teşrin-i sâni 332. Künye numrosu;1923.

30 Eylül 33'de Musul Merkez Hastahanesi'ne رفت.

22 Teşrin-i evvel 33'de taburcu olarak ki'tasına iltihak etmiştir.

[s.37]

Numro: 36

Haziran 333; kaput (1), çorap(1), pantolon (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

Mart 334; fotin, (1).

11 Nisan 34; yazlık elbise, kabalak, çamaşır, çorap.

Kadıköy Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Caferağa Mahallesi'nin Cemalî Sokağı'ndan

Yani oğlu Mihal.

Tevellüdü; 302. Dühulü; 22 Teşrin-i sâni 332. Künye numrosu; 2150.

[s.38]

Numro: 37

Haziran 333; çorap(1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

11 Nisan 34; fotin, çamaşır, kabalak, yazlık elbise, çorap,

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Cihannüma Çırağan Caddesi'nden

Sebhî oğlu Nubar.

Tevellüdü; 299. Dühulü; 2 Teşrin-i sâni 332. Künye Numrosu; 1928.

Asl adresi; Beyoğlunda Feridaraba(?) Sokağı'nda⁶⁵ 24 numroda Nubar.

Zatî eşyası; Çanta, yüzük (2), altun (2)

[s.39]

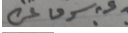
Numro: 38

Haziran 333; kaput (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1), hasır.

10 Nisan 34; Fotin, çorap, yazlık elbise, kabalak, çamaşır.

Eyübsultan Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Karabaş Balat Mahallesi'nin Yazıcıcam?⁶⁶ Sokağı'nda

65 Metinde () şeklinde geçmektedir.

66 Metinde () şeklinde geçmektedir.

Mişon oğlu David.

Tevellüdü; 298, Dühulü; 12 Şubat 332. Künye numrosu; 2176.

Adresi; mutabık

Zâtî eşyası; bavul, ufak sandık.

Merkûm 9 Mayıs 334 tarihinde Lekeli hummadan Sincar Hastahanesi'ne⁶⁷ gönderilmiştir. 12 Temmuz 334 tarihinde kesb-i afiyet ederek bir hafta istirahatle taburcu edilmiştir.

[s.40]

Numro: 39

Haziran 333; kaput (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

10 Nisan 334; fotin, çorap, çamaşır.

11 Nisan 334; Yazlık elbise, kabalak.

Cihangir Ahz-ı asker Şubesi'nden.**Hüseyinağa Feridiye Sokağı'nda****Betros oğlu Ağob**

Tevellüdü; 294. Dühulü; 17 Mart 333. Künye numrosu; 2163

Asl adresi; Pangaltı Caddesi'nde, 69 numroda validesi.

Zâtî eşyası; Bavul 2 adet.

15 Eylül 33'de Musul Merkez Hastanesi'ne رفت.

19 Teşrin-i evvel 33'de taburcu edilerek ki'tasına iltihak etmiştir.

[s.41]

Numro: 40

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), şerid kemer (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1). Hasır.

67 Sincar, günümüzde Musul'a bağlı ilçe merkezidir. (N.K.)

10 Nisan 334; fotin, çamaşır, çorap.

11 Nisan 334; yazlık elbise, kabalak.

Sivrihisar Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Sivrihisar Şeyh Mahallesi'nden

Mehmed oğlu İsmail mahdumu Ahmed.

Tevellüdü; 297, Dühülü; 12 Mart 333, Künye numrosu; 2155.

Haziran 334 tarihinde Merkez Hastahanesi'ne yatırılmışdır.

[s.42]

Numro: 41

Haziran 333; kışlık elbise (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), kuşak (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), arka çantası (1), hasır.

10 Nisan 334; Yazlık elbise, fotin, çamaşır, çorap, kabalak.

Kirmasti Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Şeyhmüftü Mahallesi'nden

Müteveffa Mustafa oğlu Cin Ali.

Tevellüdü; 300. Dühülü; 26 Mart 333. Künye numrosu; 2189.

10 Temmuz 333 tarihinde şöför muâvinliğine nasb ve vesikasını almıştır.
27 Mart 334.

[s.43]

Numro: 42

Haziran 333; kaput (1), kabalak (1), ekmek torbası (1), fotin, (1), kışlık elbise (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), yemek kabı (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Mart 334; fotin (1).

10 Nisan 334; çamaşır, çorap, kabalak, yazlık elbise.

Dersaâdetde Aksaray Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Kâtib Kasım Mahallesi'nden

Yorgi oğlu Mihal.

Tevellüdü: 313. Dühulü; 1 Eylül 332. Künye numrosu; 1644.

1 Temmuz 333 tarihinde Gülek Hastanesi'ne yatırılmışdır. 1 Ağustos 33 tarihinde ki'tasına iltihak etmiştir.

Asl adresi: bâlâdadır.

Zâtî eşyası; yokdur.

[s.44]

Numro: 43

Haziran 333; caket (1), pantolon (1), fotin, (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), ekmek torbası (1), matara (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1). Hasır.

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Kastamonu'nun Honsalar Mahallesi'nden

Ohannes oğlu Artin İğneciyan.

Tevellüdü; 309. Dühulü; 19 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu; 2004.

24 Haziran 333 tarihinde Haydarpaşa'dan firar etmiştir. Taburca malumatları vardır.

[s.45]

Numro: 44

Haziran 333; kaput (1), caket (1), pantolon (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Fatih Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Todori oğlu Yovan.

Tevellüdü; 297. Dühulü; 12 Mart 333. Künye numrosu; 2156.

24 Haziran 333 tarihinde Haydarpaşa'dan firar etmiştir. Taburca malumatları vardır.

[s.46]

Numro: 45

Haziran 333; kaput (1), çorap(1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), kabalak (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Makriköy Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Kemberburgaz Karyesi'nden,

Yani oğlu Hırsto.

Tevellüdü; 302. Dühulü; 29 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu; 2144.

24 Haziran 333 tarihinde Haydarpaşa'dan firar etmiştir. Sehven iki def'a yazılmıştır.

[s.47]

Numro: 46

Haziran 333; fotin, (1), pamuklu (1), bel kemeri (1), gözlük (1), matara (1), ekmek torbası (1), yemek kabı (1), iş elbisesi (1), beğlik (1), çamaşır (1), arka çantası (1), kuşak (1).

Süleymaniye Ahz-ı asker Şubesi'nden.

Şemseddin Molla Gürani Mahallesi'nden, Darüşşifa Caddesi'nde

Ömer oğlu Halil.

Tevellüdü; 309/311. Dühulü; 13 Şubat 332. Künye numrosu; 2123.

24 Haziran 333 tarihinde Haydarpaşa'dan firar etmiştir.

(s.48, 49) ("1 silah, 1 kasatura, 40 fişenk teslim aldım" şeklinde iki sayfa silah teslim kayıtları var)

[s.50]

Otomobil Taburu Zâbitânından

Muvazzaf Zabit Vekili

Karagümrük'te Lüküncüler Caddesi'nde 37 numrolu hanede sâkin mütekâidîn-i askeriyeden Hasan Necib Bey mahdumu Bahaeddin, Şam.

Tevellüdü; 313. Mektebe dühulü; 6 Mart 329. Talimgaha dühulü; 22 Kanun-ı sâni 331.

Tabura Dühulü; 6 Nisan 331. Nasbı; 15 Haziran 333. Künye numrosu; 1026.

Kuleli İdadi-i askeriyesinin üçüncü sınıfından mezun.

15 Mayıs? 331 Çamalan'a reft.

12 Eylül 332 Konya Otomobil Kol Kumandan Muâvinliğine

24 Haziran 333 Musul 12 Numrolu Osmanlı Otomobil Kol Kumandanlığı'na

Asl adresi; Dersaâdet Makriköy Postanesi karşısında mütekâidîn-i askeri-yeden pederi Hasan Necib Beğın hanesi.

Terfi sureti

Muhabere ve Muvasala Kıtaatı Müfettiş-i Umûmiliği'nin 1797 numrolu 9 Temmuz 33 tarihli tezkere suretidir.

Otomobil Taburunda müstahdem muvazzaf zabıt namzedi Bahaeddin Efendi bin Hasan Necib'in 15 Haziran 333 tarihinden itibaren Zabıt Vekilliği'ne terfi bi't-tensib 23 Haziran 333 tarihinden itibaren muamele-i kaydiyesi ifâ kılındığı makam-ı nezaret penahîden mevrûd 9/5484 numrolu ve 2/7/33 tarihli tezkerede iş'ar kılınmıştır.

Mühür: Kıtaât-ı Muhâbere ve Muvâsala Müfettiş-i Umumiliği

9 Temmuz 33

Musul'da Osmanlı Otomobil Kol Kumandanlığı'na

Kolunuzda müstahdem muvazzaf zabıt namzedi Bahaeddin Efendi bin Hasan Necib'in zabıt vekilliğine terfi hakkındaki emrin bir süreti bâlâya derc ile tebliğ olunur.

Tabur Kumandanı Namına Hüseyin Hüsni

Mühür: Otomobil Taburu Kumandanlığı- 27 Temmuz 33.

[s.51]

Burdur Ahz-ı asker Şubesi'nden**Burdur Sancağı'nın Dirseklik Mahallesi'nden****10 Numrolu Osmanlı Otomobil Kolu Şoför Muâvini****Babayusuf oğullarından Salih oğlu Osman**

Tevellüdü; 306. Dühulü; 1 Teşrin-i evvel 332. Künye numrosu; 1971.

17 Nisan 334 tarihinde Kola âmedi.

Nisan maaş ve yevmiye Kol'dan almıştır.

Beğlik Eşyası:

Taburdan alınan 9 Mart 333: yağmurluk (1), fotin (1), kabalak (1), çamaşır (1), avcı yeleşği (1), çorap (1), siyah elbise (1).

Altıncı Ordu'dan alınan 1 Nisan 333; yazlık elbise (1),

5 Temmuz 333; yemeni (1),

20 Kanun-ı evvel 333; yazlık elbise (1), çamaşır (1), çorap (1).

11 Nisan 334; yazlık elbise (1).

[s.52]

(Bu sayfa boştur)

[s.53]

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden**Yanya'nın Boğukdülü? Karyesi'nden⁶⁸****Dimitri Oğlu Hristo**

Tevellüdü; 294. Dühulü; 18 Mart 333. Künye numrosu; 2165

21 Temmuz 334 tarihli Onbirinci Kol Kumandanlığının müzekkeresiyle mezkur koldan amedi.

68 Metinde () şeklinde geçmektedir.

[s.54]

Biga Ahz-ı asker Şubesi'nden

Biga Kasabası'nın Hacısa'di Mahallesi'nden

Mehmet oğlu Şevket.

Tevellüdü; 294, Dühülü; 6 Mart? 333, Künye numrosu; 2239

21 Temmuz 334 tarihli Onbirinci Kol Kumandanlığı'nın müzekkeresiyle mezkur koldan amedi.

[s.55]

Uzunköprü Ahz-ı asker Şubesi'nden

Yenicekarlı Karyesi'nden

Sufillü oğlu Ali oğlu Ahmed.

Tevellüdü; 302. Dühülü; 29 Kanun-ı sâni 332. Künye numrosu; 2007

21 Temmuz 334 tarihli Onbirinci Kol Kumandanlığı'nın müzekkeresiyle mezkur koldan amedi.

[s.56]

Babaeski Ahz-ı asker Şubesi'nden

Babaeski'nin Varoç⁶⁹ Mahallesi'nden

Arnavud Kostanti oğlu Dimitri.

Tevellüdü; 298. Dühülü; 8 Şubat 332. Künye numrosu; 2103

21 Temmuz 334 tarihli Onbirinci Kol Kumandanlığının müzekkeresiyle mezkur koldan amedi.

[s.57]

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden

Sivas Vilayeti'nin Koçhisar Kazası'ndan Mehmed oğlu Yahya

Tevellüdü; 301. Dühülü; 2 Mart 333. Künye numrosu; 2132

21 Temmuz 334 tarihli Onbirinci Kol Kumandanlığının müzekkeresiyle mezkur koldan amedi.

69 Metinde () şeklinde geçmektedir.

VUKÛAT DEFTERİ- 15 Eylül 33

[s.96]

Ligor oğlu Vasil

10 Eylül 33 seferinde bir yay kırdığı mevsuk rapordan anlaşılmağla yevmiyesinden 50 kuruş kat' edilecektir. Afv edilmiştir.

Halil oğlu Ali

11 Eylül 33 öğle vaktinde otomobillerde nöbet beklemekte iken başı açık oturduğunu bizzat gördüğünden bu def'aya mahsus olmak üzere (vazife gayri bir zamanda) 3 saat ceza nöbeti bekleyecektir.

İshak Osman

14 Eylül 33 Şirket seferinden avdet ederken Hamamü'l alil de fazla beklenildiği halde aç gözlülüğünden boğazının önünü alamadığından otomobiline yetişemediği görüldüğünden beş sopa meydan dayağı atılacaktır.

Yorgi Mihal

14 Eylül 33. Nöbeti esnasında silahı iki parça kırdığından Divan-ı harbe teslimi icab ederse de bu sefere mahsus olmak üzere imali için yevmiyesinden 50 kuruş kat' edilecek ve efrad muvacehesinde 10 sopa darb edilecektir.

14 Eylül 33 seferinde: **Hemparsum Betros, Mehmed Sabri, Mehmed Durmuş, Rağıb Necib, İsmail Hakkı**, sefer esnasında otomobillerini fevkalâde bir suretde idare etdiklerinden kendilerine beyan-ı teşekkür edüb yevmiyelerinden hariç olarak ikişer yevmiye fazla para alacaklardır.

İmza (Bahaeddin)**(Kol zabiti)**

[s.97]

16 Eylül 33

Şükrü Onbaşı: 15-16 Şirket seferinde arabasını horpah kullandığından dört saat gece nöbetini bekleyecektir. (vazifesinden hariç bir zamanda).

Emr-i yevmî

Kışlanın dâhil ve hârici kirlidir. Nezafet imandandır. Herkes nezafeti sevdiğinden kışla dâhiline sigara izmariti atılmaması. Ve yerlere tükürülmemesi tavsiye olunur.

17 Eylül - 33'ten itibaren otomobillerde nöbet sırf muâvinlere aittir. 24 saatte bir kere değişmek şartıyla üç kişi tefrik edilecek. Seferden her vazifeden ve angaryadan muafdırlar. Ancak vazifelerine fazla dikkat edilmesi ve fevkalâde temiz kıyafet giyilmesi şayan-ı teveccühdür. Yat borusu, sekizbuçukda olduğu halde küçük zâbitânın dokuzbuçukda yatdıkları ve yüksek konuşduklarını duyuyorum. Maa't-teessüf efrada bir nümûne-i timsal⁷⁰ olacakları halde bu halleri şayan-ı teessüfdür. Arkadaşlık zamanı başkadır. Vazife başkadır. Binaenaleyh herkes vazifesine ciddiyetle sarılmalıdır. Bu emirleri Başçavuşdan beklerim. 17 Eylül 33. İmza (Bahaeddin).

[s.98]

Emr-i yevmî

Sabah işbaşı sekiz ila on arasındadır.

İş hitamından sonra hariçde vazifesi olanlar her halde çavuşlardan birinin malumatıyla gidecektir. Aksi hali şiddetle tecziye edeceğim.

Akşam yoklamaları muntazam olacak ta'dâddan sonra hârice kimse çıkmayacaktır.

Ta'dâdda iş başında bulunmayanları fena halde tecziye edeceğim.

Küçük zâbitânın verecekleri emirleri dinlemeye mecbur olduğunuz gibi yanlarına resmî gidilecektir.

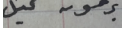
Bölük emini İsmail Hakkı

Aşçıbaşı ve iâşe Heyeti Şükrü'dür.

Bu emirlerden hârice çıkanları fena halde kalblerini kıracağım.

31 Kanun-ı sâni 334.

Bahaeddin

70 Metinde, nümune-i temsil () şeklinde geçmektedir. Anlam doğruluğu açısından "nümûne-i timsâl" olmalıdır. (N.K.)

[s.99]

Emr-i yevmî

Gaybubetimde Kolun nizam ve intizamına bir halel gelmediğinden umuma bilhassa küçük zâbitâna beyan-ı teşekkür ederim.

Musul'daki Ordu Levâzım Anbarı'ndan güç hal ile 15 çift postal 25 çift çorabla 20 kat çamaşır kolumuz namına aldım. Bi't-tabi bu postallar burada almayanlara tevzi' edilecek. Diğer eşyalar da en ihtiyaçlı görülenlere verilecektir. Musul'daki otomobil kollarına Teşrin-i sâni ve Kanun-ı evvel yevmiyeleriyle Şubat yevmiyelerini verdiler. Siz de bundan mahrum olmayub yakında alacaksınız.

Bu iki ay zarfında ümid edilmeyecek bir suretde kaht⁷¹ olacaktır. Paranızı boş yere sarf edeceğinize erzak alub saklasanız daha münasibdir.

Kışlanın dâhilindeki nizam ve intizama, (efradın kalk ve yat zamanları, iş başları, yemek vakitleri, yoklama) el hasıl her bir hususat, sırf Vasil Çavuş mesuldür.

Otomobillerin vakt-i hareketleri (sefer zamanı, iş başı) el-hasıl otomobillerin her bir hususâtından Başçavuş Kemaleddin mesuldür.

Ali Çavuş şoför olmak hasebiyle, Vasil ve Kemal'in gaybubetlerinde vekaletlerini îfa edecektir. 25 Mart 334

Kol Zabiti- Bahaeddin

[s.100]

Emr-i yevmi

Yani Mihal: Otomobil zâbitânından bir efendiye askerinin en büyük şerefi olan resm-i tazimi îfa etmediğinden umum efradın muvâcehesinde kendisine teessüf ile terbiyesine yakıştıramam.

Mehmed Sabri: Çavuşlara karşı serkeşane muamelelerini bi'z-zat müşâhede ediyorum. Vallahi bir daha gördüğümde fena halde tecziye ettiğim gibi başka bir kola sürgün ederim.

71 Kuraklık (N.K.).

Odalarn derununda hiçbir kimsenin sigara kullandığını görmeyeyim. Sıhhat-i umumiyye ve hıfzı's-sıhhaya dokunur. Herkes sigarayı hariçte kullansın.

Fuad ve Rağıb Necib: Gece devriyesi hîn-i teftişde merkûmânın bu geceki nöbet esnalarında vazifelerini îfa etmemekte ve otomobillerin derûnunda oturduklarını görmüşlerdir. Bu def'aya mahsus olmak üzere ikişer gün kışla, ve aynı saatten itibaren ikişer saat ceza nöbeti verilmiştir. Bu cezalar künyelerinizin üzerine şerh verilecektir. İkinci def'a tekrarında meydan dayağı atılacağı umuma tebeyyün ederim. Ve bundan sonra her gece Avusturyalılar tarafından devriye çıkılacağından vazifenize ehemmiyetle dikkat ediniz.

Bahaeddin

OTOMOBİL KOLU İLE İLGİLİ YAZIŞMALAR – (defterin arkasından öne doğru; s. 183- 162)

(ilk iki sayfa kesilmiş)

[s.183]

Numro: 15

Musul, Merkez Kumandanlığı'na , 9 Kanun-ı evvel 33.

Numro: 16

Musul, Musul'da On Numrolu Otomobil Kolu Türk Kumandanlığı'na (telgraf)

Numro: 17

Tercüman Yasef'dir. 29 Kanun-ı evvel 33.

Numro: 18

Musul, Musul'da 10 Numrolu Osmanlı Otomobil Kolu Türk Kumandanlığı, 31 Kanun-ı evvel 33. Teklif kağıdının ikmalî için.

Numro: 19

Musul, Musul'da 10 Numrolu Osmanlı Otomobil Kolu Türk Kumandanlığı, 1 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 20

Musul, Musul'da 10 numrolu Osmanlı Otomobil Kolu Türk Kumandanlığı, 4 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 21

Musul, Musul'da Avusturya Otomobil Kollları Kumandanlığı, 6 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 22

Musul, Musul'da Avusturya Otomobil Onuncu Kol Kumandanlığı, 8 Kanun-ı sâni 334. Telgraf

Numro: 23

Musul, Musul'da Otomobil Grub Kumandanlığı, 8 Kanun-ı sâni 334.

[s.182]

Numro: 24

Musul'da 10 Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı 10 Kanun-ı sâni 334, telgraf; Betros Efendi hakkında Kol'a teslim edeceği paraya aid.

Numro: 25

Musul'da Sivrihisarlı ile muâvinin ilm u haberinin i'tasına .

Numro: 26

Musul'da 10 Numrolu Otomobil Kumandanlığı, telgraf. 14 Kanun-ı sâni 334; Ahmet ile muâvinin iâşe ve yevmiyelerinin temin edilüb edilmediği (hakkında)

Numro: 27

Musul'da 10 numrolu Otomobil Kumandanlığı, telgraf. 14 Kanun-ı sâni 334; Salih Efenhdi'ye Sivrihisarlı ve muâvinin iâşeleri ilm u haberi 8 Kanun-i sâni'den itibaren.

[s.181]

Numro: 28

Hat Kumandanlığı'na; Otomobil zâbitânının harp madalyalarını hangi tarihte aldıkları. 15 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 29

Musul'da Otomobil Kumandanlığı; Müterâkim maâşât hakkında. 10 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 30

Hat Kumandanlığı'na; Zâbitânın % 30 nakidden istifade edip etmeyecekleri. 18 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 31

Hat Kumandanlığı'na; Efradın elbiseleri hakkında. 18 Kanun-ı sâni 334.

[s.180]

(sayfa boştur).

[s.179]

Numro: 32

Hat Kumandanlığı'na; Harp madalyam için tahrirat. 18 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 33

Otomobil Kumandanlığı'na; Ahmed ve muâvininin iâşe ve yevmiyelerinin tedarik edilip edilmediği. 19 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 34, 35

Şoför Sivrihisarlı Ahmed'e; yevmiyeleriyle iâşelerinin Salih Efendi'den temin edileceği. 25 Kanun-ı sâni 334

Numro: 36

Hat Kumandanlığı'na; Tanân isminde (birinin) Kollarda mevcut olmadığı. 26 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 37,38

Erbil Noktasına; Sivrihisarlı Ahmed ile muâvinin iâşe ilm u haberinin ihracı. 26 Kanun-ı sâni 334.

Numro: 39

Faik ve İsmail Ahmed'e mektup. 27 minh⁷².

72 Bir önceki tarihte yer alan ay ve yılın aynısı anlamında. (N.K).

Numro: 40

Faik ve İsmail Ahmed'e 15 lira. 31 minh., Kanun-ı sâni 334.

Numro: 41

Türk Otomobil Kumandanlığı'na. 8 Şubat 334. 75 notun süratle irsali.

[s.178]

Numro: 42

Sivrihisarlı'ya Zeki'nin gönderdiği ekmek ve erzağın kimler ile olduğu. Mektub. 8 Şubat 334

Numro: 43

Türk Otomobil Kumandanlığı'na tahrirat. 8 Şubat 334.

Numro: 44

Yevmiye tahakkuk cedveli. 11 Şubat 334.

Numro: 45

Sivrihisarlı'ya, Kanun-ı sâni iâşenizi ba posta. Şubat iâşeniz oraca tedarik edilecek, daha yevmiye alınmamıştır. 11 minh.

Numro: 46

Efrada, sabun hakkında. 12 minh.

Numro: 47

Hat Kumandanlığı'na

Zeki'nin ilmühaberi İkinci Kola. 12 minh.

Numro: 48

Hat Kumandanlığı'na

Hastanede sirkat edilen⁷³ eşya hakkında. 12 minh.

Numro: 49

Otomobil Kumandanlığı'na

Katibin terfi hakkındaki evrakın muamelesi. 22 Şubat 334.

[s.177]

Numro: 50

Gurub Kumandanlığı'na, terfim hakkında. 25 Şubat 334.

Numro: 51

Gurub Kumandanlığı'na, tahrirat, Samuel'in îaşe ilmühaberi.

Numro: 52

Otomobil Zabiti Ahmed Efendi'ye mektub. 5 Mart 334.

Numro: 53

Salih Efendi'ye telgraf. Para ile 75 not için. 5 Mart 334.

Numro: 54

23 Mart 334. Ordu Levâzım Anbarından.

12 Numrolu Otomobil kolu için- Fotin:15, çorap:25, çamaşır:20

11 Numrolu Otomobil kolu için- Fotin:20, çorap:30, çamaşır:20

12 Numrolu Otomobil kolu için- Fotin:13

12 Numrolu Otomobil kolu için- Fotin:8, çorap:16, çamaşır:11

Bölük Emini, Kol Kumandanı, Gurub Kumandanı- imzalar.

Numro: 55

14 Nisan 334 Kerkük Mıntıka Müfettişliği'ne, nişan hakkında.

Numro: 56

12 Nisan 334, Levâzım Riyaseti'ne, yevmiyeler hakkında.

Numro: 57

17 Nisan Erbil Hattına, nişan hakkında.

Numro: 58

Akşehir Ahz-ı asker şubesine, Ali Çavuş hakkında tahrirat gönderilmiştir.

Numro: 59

Nubar'ın silahı hakkında tahrirat. Gurub Kumandanlığı'na. 21 Nisan 334.

[s.176]

Numro: 60

Gurub Kumandanlığı'na portatif çadır hakkında tahrirat. 23 Nisan 334.

Numro: 61

Gurub Kumandanlığı'na iskemle için tahrirat. 23 Nisan 334.

Numro: 62

Sabetay'ın ilmühaberi. Nokta'dan. 3 Mayıs 334.

Numro: 63

Üçüncü Kol Kumandanlığı'na, Ali Çavuş'un bir derece terfii hakkında.
12 Mayıs 34.

Numro: 64

Kerkük'e hareket. 12 Mayıs 334.

Numro: 65

Tahrirat.

Numro: 66

İsmail Hakkı'nın bir derece terfii, Dersaadet Otomobil Taburu'na re'sen.

Numro: 68

Necib, Hüseyin Şükrü, Cin Ali, Yasef, Durmuş. 27 Mayıs'dan itibaren ilmühaberleri verilmiştir.

Numro: 69

Faik hakkında, 25 Mayıs 334.

[s.175]

Numro: 70

İnzibat Bölüğü Kumandanlığı'na, Faik hakkında tahrirat. 31 Mayıs 34.

Numro: 70

Faik'in tahliyesi hakkında. 1 Haziran 334.

Numro: 71

Teşvikiye Şubesi'nden Edvar'ın mezuniyeti hakkında. 25 Nisan 334.

Numro: 72

Vasil Çavuş'un bir derece terfi hakkında. 7 Haziran 334.

Numro: 73

Umum Avusturya Prag Kolları Kumandanlığı'na

Yusuf oğlu İsmail Hakkı'nın mezuniyeti hakkında istid'a. 24 Haziran 334.

Numro: 74

Umum Avusturya Prag Kolları Kumandanlığı'na

Hüseyin oğlu Şükrü'nün mezuniyeti hakkında istid'a. 24 Haziran 334.

Numro: 75

Kol Kumandanlığı'na

Ali Çavuş'un mezuniyeti hakkında istid'a mazbataları. 26 Haziran 334.

Numro: 76

Nokta Kumandanlığı Cânib-i Alisine

Kol'un sekiz kalem evâni-i nühasiyesinin⁷⁴ kalaylanması hakkında takrir.
28 Haziran 334. 12 Numrolu Otomobil Kolu Kumandanı.

[s.174]

Numro: 77

**Oniki Numrolu Avusturya Prag Otomobil kolu Kumandanlığı
Canib-i Alisine**

Kolun Dersaâdet'den hîn-i hareketinde mevcudu kırkbir neferden ibaret iken bunlardan bir kısmının gaybubiyetinden dolayı elyevm mevcudu otuzüç olup bunlardan yedisi de hastahannede bulunduğundan mevcud şöför ve muâvinler otomobilleri kâfi gelmeyüb mukaddema otomobil müfettişliğinden şeref-mevrûd emirnamede Yüzbaşı Tevfik Bey maiyyetinde bulunan park efradından lüzumu kadar talep olunması iş'ar buyurulmuş ve el-yevm iki şöför altı muâvine eşedd-i ihtiyaç hasıl olmuş bulunduğundan celbi hususunda müsâade buyurulması ma'ruzdur. 28 Haziran 34

74 Bakır kap kacağın (N.K.)

Oniki Numrolu Otomobil Kolu

Osmanlı Zabit Vekili

Numro: 78

Burusa Ahz-ı asker Şubesi'nden

İshakşah Mahallesi'nden

Atanaş oğlu Jorc (298)

Merkez Kumandanlığı Ser-Tabib-i Aliyyesine

Bâlâda künyesi muharrer nefer Dersaâdet'den vuku bulan taleb üzerine i'zam kılınacağından muayenesinin icrasıyla icab eden raporlarının i'tasına dair tahrirat. 28 Haziran 334.

Numro:79

Umum Avusturya Otomobil Kolları Grub Kumandanlığı Canib-i Alîsine

Sebuh Nubar'ın postadan aldığı emanet paketi derununda noksan çıkan eşya hakkında istid'a. 1 Temmuz 34.

Numro:80

Avusturya Hastahanesi Tababet-i Aliyyesine

Fuad, Karabet, Jorc, M.Ali, M. Sabri, edvardan bazılarının hastalık bahanesiyle işten kaçtıklarına ve bunlardan tema'ruz edenlerden hastaneye kabul buyurulmaması hakkında. 7 Temmuz 34.

[s.173]

Numro: 81

Oniki Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı Canib-i Alîsine

Ali Fuad, Karabet, Jorc, M. Ali, M.Sabri, David, Edvar

Bâlâda muharrer neferlerin bazılarının temâruz ederek hastahaneye yatdıklarından bu gibilerin hastahanedeki alıkonulmayıp vazifelerine gönderilmeleri 28 Haziran 34 tarih ve 77 Numrolu tahriratla Yüzbaşı Tevfik Bey'in park efradından iki şoför altı muâvinin celbi hususunda tahrirat. 7 Temmuz 34.

Numro: 82**12 Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı'na**

Bu sabah Tel Halaf'a⁷⁵ hareket eden 9 Numrolu arabanın ikibuçuk saatlik mesafede tranpeti kırıldığından mezkur arabaya tranpet götürmek üzere bir arabaya emir buyurulması hakkında taktırir. 9 Temmuz 34.

Numro: 83**12 Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı'na ve Grup Kumandanlığı'na**

Bugün bayram⁷⁶ olduğundan efradın serbest bulunmalarına müsâade edilmesine dair. 10 Temmuz 334.

Numro: 84**Musul Nokta Kumandanlığı'na**

Onikinci Kol efradından Burusalı Atanaş oğlu Jorc Otomobil Umuru Müfettişliği'nin emrine atfen Burusa'ya varıb gelmek üzere onbeş gün bulunduğü menzil müfettişliğinin 7 Temmuz 334 tarihli mezuniyet vesikasından anlaşılmakla esnâ-yı râhda iâşeleri için muvakkat iâşe ilm-u haberinin i'tası ma'ruzdur. 13 Temmuz 334.

[s.172]

Numro: 85**Nokta Kumandanlığı'na**

1 adet müsvedde kayıd defteri, 1 adet tahrirat defteri, 1 adet maâşât ve yevmiye bordro defteri, 1 adet otomobillerin seyr ü seferine aid defter, 1 adet malzeme âlât ve edevât defteri, 1 adet jurnal kaydı defteri, 10 kalem, 2 şişe mürekkeb, 100 kağıt.

75 Tel Halaf: günümüzde Şanlıurfa'nın Ceylanpınar İlçesi'nin hemen karşısındaki Resulayn'ın yaklaşık 2 km batısında yer alan tarihî ve kültürel özelliği olan bir kasabadır. (N.K.)

76 10 Temmuz (Miladi: 23 Temmuz) 'İyd-i millî. (N.K.)

Kolumuz bundan bir sene evvel İstanbul'dan hareket etmiş ve bu ana kadar kırtasiye namına on para almamıştır. Bâlâda müfredatı murakkam altı defterin Kolun eşedd-i ihtiyacı bulunduğu gibi kırtasiyesizlik yüzünden müşkilata tesadüf edilmektedir. Kolumuzun ise mahiye 50 kuruş kırtasiyeye eşedd-i ihtiyacı olduğundan meblağ-ı mezkurun diğer kollar misüllü mah be mah i'tasıyla müterakim matlubatımızdan salifü'l-arz defâtirin tedarik ve i'tası hususunun istikmali ma'ruzdur. 15 Temmuz 334.

Numro: 86**Menzil Levâzım Riyaseti'ne**

2 adet sandalye, 1 masa, 1 evrak vaz'ına mahsus sandık.

Kolda bâlâda müfredatı murakkam dört adet eşyaya eşedd-i ihtiyaç bulunduğundan imali ve i'tası hususunda lazım gelenlere emr ü havale buyurulması ma'ruzdur. 15 Temmuz 334.

Numro: 87

Dersaâdet Aksaray Ahz-ı asker Şubesi'nden Alacamescid Çakırağa Mahallesi'nin Tekyearkası Sokağı'ndan Yusuf oğlu İsmail Hakkı, tevellüdü 298.

Merkez Kumandanlığı Ser-Tababeti Canib-i Alîsine

Bâlâda künyesi muharrer nefer mezunen Dersaâdet'e azimet edeceğinden muayenesinin icrasıyla icab eden raporlarının i'tasına dair. 16 Temmuz 334.

Numro: 88

Dersaâdet Sultanahmed Ahz-ı asker Şubesi'nden Karaköy Hüseyin Çelebi Mahallesi'nde Orhaniye Caddesi'nde İlyâ oğlu Yasef, tevellüdü 299.

Merkez Kumandanlığı Ser-Tababeti Aliyyesine

Bâlâda künyesi muharrer nefer mezunen Dersaâdet'e gideceğinden muayenesinin icrasıyla icab eden raporlarının i'tasına dair. 16 Temmuz 334.

[s.171]

Numro:89

Musul Nokta Kumandanlığı'na

Altı nefer şoför yarın ale's-sabah Demirkapı'ya azimet edeceklerinden üçer günlük iâşelerinin temin buyurulması ma'ruzdur. 16 Temmuz 334.

Numro:90

Nokta Kumandanlığı'na

İki nefer şoför yarın ale's-sabah Harput'a gideceklerinden bir aylık iâşelerinin temin ve i'tası hususunun istikmal buyurulması ma'ruzdur. 16 Temmuz 334.

Numro:91

12 numrolu Otomobil Kolundan İlyâ oğlu Yasef (tevellüdü 299),
Yusuf Efendi oğlu İsmail Hakkı (tevellüdü 298).

Nokta Kumandanlığı'na

Bâlâda künyeleri muharrer iki nefer Dersaâdet'de kalmak üzere birer mah mezun oldukları Altıncı Ordu-yı Hümayun Menzil Müfettişliği'nin 26525 numrolu vesikalarından anlaşıldığından merkûmânın esnâ-yı râhde iâşelerinin istikmali için muktezi ilm u haberlerinin i'tası ma'ruzdur. 19 Temmuz 334.

Numro:92

Altıncı Ordu Posta Sahra Müfettişliğine

12 Numrolu Otomobil kolu Posta mutemedi Yusuf oğlu İsmail Hakkı mezunen Dersaâdet'e gitmiş olduğundan yerine mezkur Kol efradından Kirkor oğlu Kiğork tayin edilmekle 'ba'dema emanet ve havalenâmelerin merkûma i'tası ma'ruzdur. 22 Temmuz 334. Teşvikiye Ahz-ı asker Şubesi'nden Kirkor oğlu Kiğork.

[s.170]

Numro:93

Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na

Kolda bulunan efradın gözlükleri olmadığından esnâ-yı râhde tozdan muzdarib oldukları gibi, ekserisi gözünden şikayet etmekte ve bu yüzden gerek şoför ve gerekse muâvinlerinin otomobilleri sevinde kırılmasına sebebiyet verilmekte oldukları cihetle şu mahzurun önü alınmak üzere otuzsekiz adet gözlüğün Altıncı Ordu-yı Hümayun Levâzım Anbarı'ndan ahzı hususuna müsâade buyurulması ma'ruzdur. 24 Temmuz 334.

Numro:94

Başçavuş muâvini

Oniki Numrolu Otomobil kolu efradından

Ligor oğlu Vasil (tevellüdü 301)

Künyesi bâlâda muharrer Ligor oğlu Vasil Kolumuz zâbitân ve efradının evrak-ı resmiye ve gayr-i resmiye ile kıymetli ve kıymetsiz her türlü emanetlerini Altıncı Ordu-yı Hümayun Sahra Postahanesi'nden almak üzere Oniki Numrolu Otomobil Koluna mutemed tayin kılınmış ve künyesi zirindeki mahtûm mührü tatbik ittihaz kılınacağını mübeyyin dört nüsha mazbata tanzim kılındı. 25 Temmuz 334.

Numro:95

Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na

12. Otomobil Kolu efradının Mayıs Haziran Temmuz odun istihkakları olan beş mazbata muhteviyatı 1490 kilo 300 gram odundan bu ana kadar hiçbir şey alınamamıştır. Müracaat vukuunda Levâzım riyaset-i aliyyesinden emr olmadıkça verilemeyeceği ifade edilerek bu husus için de 24 Temmuz 334 tarih ve 1103 numrolu müzekkere ile müracaat olunduğu anlaşılmış ise de el-yevm bir cevap zuhur etmemiş ve odunsuzluk yüzünden efradın asabları tabii olunmadığı ve şikayet tevali etmekte bulunduğu cihetle mezkur odunun hiç olmazsa nısfının bari i'tasına müsâade buyurulması hususunun Levâzım Riyaset-i Aliyyesi'ne iş'arı ma'ruzdur. 26 Temmuz 334.

[s.169]

Numro:96

Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na

Nubar'ın mezuniyet istidası zîrine

Bâlâda muharrer olduğu üzere müsted'ı Nubar'ın mazereti anlaşılmaqda olduğu maa emsali misüllü mezuniyetine müsâade buyurulması ma'ruzdur. 29 Temmuz 334.

Numro:97

Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na

Şoför Sabri, İsmail Ahmed, Mişon David, Cin Ali, Mehmed, Durmuş imzalı istidalar zîrine.

İfâ-yı muktezasına müsâade buyurulması ma'ruzdur. 30 Temmuz 334.

Numro:98

Umum Avusturya Kolları Kumandanlığı'na

Mezuniyet talebini havî beş kıta istid'a takdim kılınmaq münasibinin tefrik ve istidasının mevki-i muameleye vaz-'ı menût-ı re'yi âli-i kumandanîleridir ol babda. 30 Temmuz 334.

Numro:99

Umum Avusturya Kolları Kumandanlığı'na

Malum-ı alileri olduğu üzere Nokta'dan odun veriyorlar. Levâzım Riyaset-i Aliyyesi'nden ise henüz tebligat icra edilmemiştir. Bi'z-zarur efradın necası otomobillerde bulunan ...⁷⁷ ile yapılıyor ise de burada bulunanlardan bazıları bozuk olduğundan lütfen tamirlerine müsâade buyurulması ma'ruzdur. 1 Ağustos 334.

Numro:100

Oniki Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı'na

1334 senesi şehir-i Ağustos 3. Pazar gecesi saat 12 ve 1 nöbetçi Onikinci Kol efradından Mustafa oğlu Hüseyin Ali nöbet esnasında uykuya dalarak

77 Silik okunamadı.(N.K.)

vazifesinde terâhî eylediği⁷⁸ anlaşılmağa diğerlerine ibret olmak üzere tecziyesini istirham eylerim. 3 Ağustos 334.

[168]

Numro:101

Umum Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na

Merbut muameleli evrakda künyesi muharrer Salih oğlu Ali 17 Teşrin-i sâni 33 tarihinde 1 Kanun-ı evvel 33 tarihinden itibaren çavuşluğa alınmasını Ordu-yı Hümayun Menzil Müfettişliği emriyle nasb edildiği kaydından anlaşılmağa ve bu ana kadar vazifesini hân-i ika edildiğinden Başçavuş Muâvinliğine terfi iltimas edildiği halde taburda kaydının bulunamaması dolayısıyla Çavuşluğa terfi emr ve işar buyurulmuş ise de müstahıkk-ı terfi' bulunduğundan mağduriyetine mahall kalmamak üzere bir derece daha terfi hususunun istikmalî menû-ı re'y-i âli-i kumandanîleridir olbabda. 8 Eylül 334.

Numro:102

Oniki Numrolu Avusturya Otomobil Kolu Kumandanlığı Aliyyesine

Merkez Kumandanlığı'nın 6 Eylül 334 tarih ve 53 numrolu tahrirâtı merbutdur.

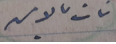
Dört numrolu arabanın şoförü Artin Karabet ile Rağıb oğlu Necib mevcuden izam kılınmış ise de bunlar meyanında Avusturya şoförü⁷⁹ bulunduğundan merkûmla beraber her üçünün izamı menû-ı ra-yi alî-i kumandanîleridir. 10 Eylül 334.

Numro:103

Menzil Levâzım Riyaseti'ne

Kolumuz efradının odun istihkakları verilmediğinden müşkülata tesadüf edilmekte ve bu yüzden makamât tasdî' edilmekte ise de Onuncu ve Onbirinci Otomobil Kollarına ita buyurulan müsâade misüllü Hamamü'l- alî⁸⁰

78 Gevşeklik gösterdiği.

79

80 Metinde "Hamam-ı âli" yazılmıştır. Hamamü'l-alîl, Kükürtlü kaplıcalarıyla bilinen Musul'un güneyinde Dicle'nin batısında bir kasaba (N.K.)

civarındaki ormandan kat' edilerek kendi vasıtamızla nakl edilmek üzere lütfen dörtbin kilo odunun kat'ına dair mezuniyet vesikasının i'tası hususunun istikmalini istirham eylerim olbabda ferman. 14 Eylül 334.

[s.167]

Numro:104

Şişli'de Otomobil Taburu Kumandanlığı Canib-i Alisine

Oniki Numrolu Prag Otomobil kolu efradından merbut künye pusulasında isimleri muharrer üç nefer 15 ve 20 Temmuz 334 tarihlerinde mezunen memleketlerine gitdikleri halde bugüne kadar avdet etmemiş ve bu yüzden diğer efrad mezuniyetden istifade edemedikleri gibi mensub oldukları kıtalarına iltihaklarının evâmir-i mübellağa ahkâmından bulunmakla merkûmûnun sûrat-i izamlarına delalet buyurulması babında emr ü irade. 27 Eylül 334.

Numro:105

Bursa Ahz-ı asker Şubesi Riyaseti'ne

Bursa'nın İshakşah Mahallesi'nden Atanaş oğlu Corc Kolumuz efradından iken Dersaâdet Otomobil Müfettişlik Aliyyesi'nin emrine atfen 16 Temmuz 34 tarihinde onbeş gün mezuniyetle memleketine izam kılınmış ise de bu ana kadar kıtasına iltihak etmediği cihetle bu yüzden diğer efrad mezuniyetden istifade edememektedir. Bu kabil mezun efradın kıtalarına iltihak etdirilmesi evâmir-i mübellağa ahkâmından bulunmakla tesri-i sevkine inayet buyurulması ma'ruzdur. 27 Eylül 334.

Numro:106

Aksaray Ahz-ı asker Riyaseti'ne

Aksaray Alacamescid Çakırağa Mahallesi'nden Müteveffa Yusuf Efendi oğlu İsmail Hakkı Kolumuz efradından olub olbabdaki emrine tevfikân 20 Temmuz 334 tarihinde bir mah mezuniyetle terhis kılındığı halde el-yevm icabet etmemiş ise de bu kabil mezun efrad avdet etmedikçe diğerlerinin gönderilmemesi emri iktizasından bulunmuş ve mezun efrad ise kıt'a-i ahara verilmeyerek behemehal mensub olduğu kıt'aya iltihakı da evâmir-i mübellağadan bulunmakla diğer arkadaşlarının mağduriyetlerine mahall kalmamak üzere merkûmun tesri-i sevkine müsâade buyurulması ma'ruzdur. 27 Eylül 334.

[s.166]

Numro:107

Sultanahmed Ahz-ı asker Riyaseti'ne

Sultanahmed Ahz-ı asker Şubesi'nden ve Karaköy Hüseyinçelebi Mahallesi'nde Orhaniye Caddesi'nden olub Şişli'de Osmanbey Caddesi'nde onbeş numrolu hanede mukim Kolumuz efradından İlyâ oğlu Yasef 20 Temmuz 34 tarihinde bir mah müddetle mezunen memleketine gitdiği halde bu ana kadar kıtasına iltihak etmediği ve mezun giden efrad avdet etmedikçe diğerlerinin gönderilmemesi ve bu kabil efraddan hiçbir suretle başka kı taya nakl edilmeyerek behemehal mensub oldukları kıtalarına izamları ol babdaki emrname iktizasından bulunduğundan merkûmun te'hir-i sevkine meydan vermeyerek bir an evvel izamına müsâade buyurulması ma'ruzdur. 27 Eylül 334.

Numro:108

12 Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı'na

Kolumuz efradından Atanaş Corc Burusa, Yusuf oğlu İsmail Hakkı Ak-saray, İlyâ oğlu Yasef Şişli'de Osmanbey Caddesi numro:15.

Bâlâda isimleri muharrer üç nefer 20 Temmuz 334 tarihinde bir ay mezu-niyetle İstanbul'a gitmiş iseler de izamları için Otomobil Taburu Kumandan-lığı ve şubeleri riyasetlerine yazıldığı ma'ruzdur. İhtirâmât eylerim efendim. 28 Eylül 334.

Numro:109

Kollar Kumandanlığı'na

Otuzsekiz takım kışlık takım elbise ile otuzsekiz çift kunduranın levâzım anbarından ahzına dair müzekkere. 1 Teşrin-i evvel 334.

(Bir sayfa boş)

[s.164]

Numro: 113

Nokta Kumandanlığı'na

Oniki Numrolu Otomobil Kolu efradından altı nefer sefere gideceklerinden üçer günlük iâşelerinin temini için lâzım gelenlere emr buyurulması ma'ruzdur. 4 Teşrin-i evvel 334.

Numro: 114

Nokta Kumandanlığı'na

12 Numrolu Otomobil efradından altı nefer sefere gideceğinden üçer günlük iâşelerinin temini ma'ruzdur. 8 Teşrin-i evvel 334.

Numro: 115

Merkez Kumandanlığı'na

Oniki numrolu Prag Otomobil Kolu efradı mukaddema takdim kılınan cedvelde künyeleri muharrer olduğu üzere otuzbeş neferden ibaret olub bunlardan onikisi seferde bulunmaları sebebiyle eski vesikaları yedlerinde bulunduğu ve burada mevcut bulunan yirmüç neferin vesikaları atiye merbuten takdim kılındığından ifa-yı muktezasına müsâade buyurulması ma'ruzdur. 10 Teşrin-i evvel 334.

Numro: 116

12 Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı'na

Posta otomobiline bilâ-vesika bir binbaşı ile iki nüfus ailesini irkab ettikleri iddiasıyla maznun-ı aleyhim Oniki Numrolu Otomobil kolu efradından iki numrolu otomobilin Avusturyalı şoförü İşkıt Çavuş⁸¹ ve Osmanlı Şoförü Faik ve muâvini Tuffi haklarında icra kılınan tahkikat neticesinde mir-i mumaileyhi ve ailesini Demirkapu Nokta Kumandanı zorla hatunlar vasıtasıyla irkab ve posta memurunun şikayetini dinlemediği anlaşılmış ve şu hale nazaran vesikası olub olmadığının ve kimdir nereye gidiyordur ve orada ne suretle irkab edilmiştir. Bu cihetleri salifü'z-zikr Demirkapu Nokta Kumandanlığı'na malum olacağından mumaileyhden tahkik-i keyfiyet buyurulması ma'razıyla işbu evrak maa teferruat takdim kılındı. 10 Teşrin-i evvel 334.

81 Metinde () şeklinde geçmektedir.(N.K.).

(s.163)/

Numro: 117

Betros oğlu Ağob imzalı istid'a zîrîne

Kollar Kumandanlığı'na

İfâ-yı muktezasına müsâade buyurulması ma'razıyla takdim kılındı. 11 Teşrin-i evvel 334.

Numro: 118

Nokta Kumandanlığı'na

Enis, Fuad, Necib şoför Kerkük'e gideceklerine dair.

Oniki Numrolu Otomobil kolu efradından dört nefer Kerkük'e sefere gideceklerinden yarınki kumanyalarının i'tasıyla 'ılm ü haberlerinin 20 Teşrin-i evvel 334 tarihinden itibaren tanzimi ve yedlerine i'tasına müsâade buyurulması ma'ruzdur. 18 Teşrin-i evvel 334.

Numro: 119

Nokta Kumandanlığı'na

Oniki Numrolu Otomobil Kolu efradından bir nefer sefere gideceğinden bir günlük kumanyasının i'tasıyla 24 Teşrin-i evvel 334 tarihinden itibaren ılm ü haberinin i'tasına müsâade buyurulması ma'ruzdur. 22 Teşrin-i evvel 334.

Numro: 120

Nokta Kumandanlığı'na

Oniki Numrolu Otomobil Kolu efradından bir nefer sefere gideceğinden bir günlük kumanyasının i'tasıyla 22 Teşrin-i evvel 334 tarihinden itibaren 'ılm u haberinin i'tasına müsâade buyurulması ma'ruzdur. 22 Teşrin-i evvel 334.

[s.162]

Numro: 121

Nokta Kumandanlığı'na

Oniki Numrolu Otomobil Kolu şoförlerinden Yani oğlu Mihal'in Koldan alakasının kat'ıyla malzeme deposunda istihdamı 19 teşrin-i evvel 334 tarihli

müzekkerede malzeme Depo Kumandanlığı'ndan bildirilmekle ol vechle ılm ü haberinin i'tası ma'ruzdur. 24 Teşrin-i evvel 334.

Numro: 122

Nokta Kumandanlığı'na

Oniki Numrolu Otomobil efradından onbir nefer bu kerre bir ay vazife(ye) gideceklerinden bir günlük iâşelerinin teminiyle maâşât vesâiki⁸² ılm ü haberlerinin i'tası hususunun istikmâl buyurulması ma'ruzdur. 25 teşrin-i evvel 334.

Numro: 123

Dersaâdet Otomobil Taburu Kumandanlığı'na

Oniki Numrolu Otomobil Kolu efradından Efendi oğlu Şükrü'nün müstehak-ı terfî' bulunduğundan 20 Teşrin-i sâni 334 tarihinden itibaren onbaşılığa terfî' i mukteza bulunduğundan ol vechle künyesine işaret buyurulması ma'ruzdur. 20 Teşrin-i sâni 334.

DEFTER İÇİNDE VARAK HALİNDEKİ PERAKENDE NOTLAR-KAYITLAR

(1)⁸³

Cihangir Ahz-ı asker Şubesi'nden

Hüseyinağa Mahallesi'nin Lale Sokağı'nda

Sabetay oğlu Kohen David

Tevellüdü; 305. Dühulü; 14 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu; 2003

Gurup Kumandanlığı'nın emri üzerine tamirhanede istihdam edilmek üzere 22 Eylül 333 tarihinde Kol'dan alakası kat' edilmiştir.

...

Üsküdar Ahz-ı asker Şubesi'nden

İcadiye Kayserilioğlu Sokağı'nda

82 Orijinal metinde "vesikati" şeklinde geçmektedir (N.K.)

83 Bu numaralar, her bir varaka ayrı olmak üzere, tarafımızdan verilen varak numaralarını ifade etmektedir.(N.K.).

Tatyos oğlu Nubar

Tevellüdü; 298. Dühülü; Şubat 333. Künye numrosu; 2113

Avusturya Otomobil Gurup Kumandanlığı tarafından 20 Nisan 334 tarihinde bera-yı memuriyet Dersaâdet'e izam kılınmıştır.

...

Aksaray Ahz-ı asker Şubesi'nden**Hoşkadem Mahallesi'nde sakin Sivas Vilayeti'nin Küre Mahallesi'nde Yanyahoğullarından Sıdkı oğlu Salih Zeki**

Tevellüdü; 295, Dühülü; Şubat 332, Nasbı; 1 Kanun-ı sâni 334, Künye numrosu; 2082

Merküm lüzumuna mebni Onbirinci kola muvakkaten verilmiştir. 12 Şubat 334.

...

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden**Beyoğlu Manya Sokağı'nda****Petro oğlu Aleksandros**

Tevellüdü; 292, Dühülü; 27 Mart 333, Künye numrosu; 2191

Gurup Kumandanlığı'nın emri üzerine 2 Eylül 333 tarihinde Kol'dan alakası kat' edilerek Avusturya hizmetine verilmiştir.

...

Ödemiş Ahz-ı asker Şubesi'nden**Ödemiş'in Ermeni Mahallesi'nden****yorgancı Hacı David oğlu Aram**

Tevellüdü; 301, Dühülü; 28 Nisan 333, Künye numrosu; 2330

Merküm 11 Haziran 334 tarihinde Kol zabiti refakatinde İstanbul'a gitmiştir.

(2)

Hasköy Ahz-ı asker Şubesi'nden

Kiremitçi Ahmet Çelebi Kızılminare Sokağı'nda

David Oğlu Samuel Levi

Tevellüdü; 307, Dühülü; 8 Şubat 332, Künye numrosu; 2099

Merküm 2 Mart 334 tarihinde Kolumuzdan alakası kat' edilerek tamirhaneye verilmiştir.

...

Kadıköy Ahz-ı asker Şubesi'nden

Yeldeğirmeninde Minase Hanı'nda 8 numroda

Yakofes oğlu Sabetay

Tevellüdü; 306, Dühülü; 8 Şubat 332, Künye numrosu; 2024

2 Mayıs 334 tarihinde memuren Dersaâdet'e gitmek üzere 'ılm u haberini almıştır.

...

İhtiyat Levâzım namzedi sınıfı:1

Teşvikiye Ahz-ı asker Şubesi'nden

Şişli'de İzzetpaşa

İstapan oğlu Betros Senan

Tevellüdü; 306, Mekteb-i harbiyeden Dühülü; 6 Teşrin-i evvel 330

Levâzım Mektebi Devresi 7, Numrosu 762, Künye numrosu; 2438

Tabura dühülü; 3 Haziran 333

Erbil Hat Kumandanlığı'nın 3878 numro 27 kanun-ı evvel 333 tarihli Ordu Menzil Müfettişliğine yazılan tahrirat mucebince Koldan ilişkisi kat' edilmiş 29 kanun-ı evvel 333 tarihinde Ordu Menzil emrine hareket eylemiştir. 29 Kanun-ı evvel 333.

...

Ser-Çavuş

Hırka-i şerif Ahz-ı asker Şubesi'nden

Mimarsinan Mahallesi'nden**Ziya Oğlu Kemal**

Tevellüdü; 306. Dühulü; Ağustos 330 Nasbı; 16 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu; 2175

18 Mayıs 334 tarihinde devresini ikmal etmek üzere ba ilmü haber Dersaâdet'e reft.

...

(3)

Cihangir Ahz-ı asker Şubesi'nden**Ankara Vilayeti'nin Mahviyar Mahallesi'nden****Abdullah oğlu mühtedî Ali Fuad**

Tevellüdü; 302. Dühulü; 22 Kanun-ı evvel 332. Künye Numrosu; 2016

12. Kol efradının hususatını tesviye etmek ve Halep Postahanesi'ne mevrûd emânâtı alıb avdet etmek üzere bâlâda küyesi muharrer Ali Fuad mezun.

(4)

12 Numrolu Osmanlı Otomobil Kolu Efradından –Lekeli Humma**Dersaâdet, Eyübsultan, Karabaş Balat Mahallesi'nden Mişon oğlu David**

Dühulü; 29 mayıs 334

Bir hafta istirahat

12 numrolu Osmanlı Otomobil kolu Kumandanlığı'na

Merkûm kesb-i afiyet etmekle taburcu edilmiştir. 12 Temmuz 334

3 Numrolu Menzil Merkez Hastahanesi

Ser Tabibi- Binbaşı- İmza

(5)

19/6/ 34, 4811/8087 – 2 şifre

1- Gerek muharebâtda gerekse kıtaatın hizmet-i dâhiliyesinde mâ-fevklerinin hüsn-i nazarını kazanmış küçük zâbitân ve efrada hasr edilmek

üzere her bölükden her ay birer nefer memleketine bir ay kalmak üzere mezuniyet verilecektir. Müfettişlik ayrıca 10 kişiye izin verebilir.

2- Mezunen gidecek zâbitân beraberlerinde emirber götürmeyeceklerinden bu gibi mezun giden efrad yollarda zâbitâna hizmet etmek üzere terfîk olunmalıdır.

3- Efrada mezuniyet meselesinde hademe ve emirber kayırılmayıb hakikaten elyak olanlara verilmesine son derece dikkat olunmalıdır. Efradın mezuniyet tezkeresi Ordu Kumandanları ve Menzil Müfettişliği tarafından imza edilecektir.

Ordu Müfettişliği

(6)

Serçavuş

Hırka-i Şerif Ahz-ı asker Şubesi'nden

Mimarsinan Mahallesi'nden

Ziya oğlu Kemal

Tevellüdü; 306. Dühulü; 1 Ağustos 330. Künye numrosu; 2175

18 Mayıs 334 tarihinde devresini ikmal etmek üzere ba ilmü haber Dersâdet'e gitmiştir. Bizden gidilmiştir.

Hasköy Ahz-ı asker Şubesi'nden

Kiremitçi Ahmet Çelebi Kızılminare Sokağı'nda

David oğlu Samuel Levi

Tevellüdü; 307. Dühulü; 8 Nisan 333. Künye numrosu; 2099

Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığının 25 Nisan 334 tarihli emriyle tamirhaneye verilmiştir. Park efradı meyanında.

Kadıköy Ahz-ı asker Şubesi'nden

Yeldeğirmeni Minase apartmanında

Kadıköy Caferağa Mahallesi'nden Mühürdar Caddesi'nde

Yakofis oğlu mahdumu Sertabi

Tevellüdü; 306. Dühülü; 8 Şubat 332. Künye numrosu; 2024

3 Mart 334 tarihinde memuren Dersaâdet'e gitmiş avdet etmemiştir. Birinci Kol'da hastahanemizde.

Beşiktaş Ahz-ı asker Şubesi'nden

Beğmanya Sokağı'nda

Petro Aleksandros

Tevellüdü; 292. Dühülü; 27 Mart 333. Künye numrosu; 2191

Gurup Kumandanlığının emriyle 2 Eylül 333 tarihinde Koldan alakası kat' olunarak Avusturya hizmetine verilmiştir.

...

Burusa Ahz-ı asker Şubesi'nden

Burusa'nın İshak Şah Mahallesi'nden

Atanaş oğlu Corc

Tevellüdü; 298. Dühülü; 18 Mart 333. Künye numrosu; 2168

15 Temmuz 334 tarihinde 15 gün mezuniyetle gitmiş ise de avdet etmemiştir. Şubesine yazılmışdır. Bizden gitmiştir.

...

Ödemiş Ahz-ı asker Şubesi'nden

Ödemiş'in Ermeni Mahallesi'nden

Yorgancı Hacı David oğlu Aram

Tevellüdü; 301. Dühülü; 28 Nisan 333. Künye numrosu; 2330

11 Haziran 334 tarihinde Kol Kumandan Muâvini Mülâzım-ı sani Bahâeddin Efendi refakatinde İstanbul'a gitmiştir.

Cihangir Ahz-ı asker Şubesi'nden

Hüseyinağa Mahallesi'nde Lale Sokağı'nda

Sabetay oğlu Kohen David

Tevellüdü; 305. Dühülü; 16 Kanun-ı evvel 332. Künye numrosu; 2003

Gurup kumandanlığı emriyle 22 Eylül 33 tarihinde tamirhaneye verilmiştir. Park efradı meyanında.

...

Üsküdar Ahz-ı asker Şubesi'nden
İcadiyede Kayserilioğlu Sokağı'nda
Tatyos oğlu Nubar

Tevellüdü; 298. Dühulü; 10 Şubat 333. Künye numrosu; 2113
 20 Nisan 334 tarihinde berâ-yı memuriyet Dersaâdet'e gitmiş ise de avdet etmemiştir.

...

Aksaray Ahz-ı asker Şubesi'nden
Alacamescid Caferağa Mahallesi'nden
Müteveffa Yusuf Efendi oğlu İsmail Hakkı

Tevellüdü; 298. Dühulü; 13 Şubat 333. Künye numrosu; 2122
 20 Temmuz 334 tarihinde izinli gidüp avdet etmemiş. Şubesine yazılmıştır.

Sultanahmet Ahz-ı asker Şubesi'nden
Şişli'de Osmanbey Caddesi'nde 15 numrolu hanede
İlya oğlu Yasef

Tevellüdü; 299. Dühulü; 9 Şubat 333. Künye numrosu; 2106
 20 Temmuz 334 tarihinde izinli gidüp avdet etmemiş. Şubesine yazılmıştır.

Künyeleri bâlâda muharrer olan nefer Tevarih-i muhtelifede Koldan infikak etmiş ve el-yevm avdet etmemiş oldukları gibi yerlerine de başkaları gönderilmemiş olduğundan efrad kifayet etmeyecek derecede azdır. Bunların yahud diğer şoför muâvinlerin celbi hususuna müsâade buyurulması ma'razıyla Avusturya Otomobil Kolları Kumandanlığı'na takdim kılındı. 3 Teşrin-i evvel 334

12 numrolu Otomobil Kolu
Osmanlı Zabıt Vekili- İmza(Ali Rıza)

...

(7)

Aded: 83**Oniki Numrolu Otomobil Kolu Kumandanlığı Canib-i Alisine**

Malum-ı alileri olduğu üzere Dokuz numrolu araba bugün Tel-Halef'e gidiyor idi. İki buçuk saat kadar giderek yolda tranpeti kırılmış ve yolda kalmıştır. Buradan bir tranpet götürülmesi için muâvin Cin Ali gelmiş ise de mezkur tranpeti oraya kadar götürmek arkada kabil olamayacağından lütfen burada bulunan arabalardan birine emr vererek mezkur tranpetin arabanın bulunduğu mahalle kadar izamına müsâade buyurulmasını istirham eylerimve te'yid-i ihtiram eylerim efendim. 9 Temmuz 334.

*12 Numrolu Otomobil Kolu Osmanlı Zabıt Vekili**Ali Rıza (İmza)*

(8)

12. Prag Otomobil Osmanlı Kumandanlığı'na

Umum Otomobil Kolları Kumandanlığından telakki ettiğim emre göre tamirhaneye merbut Osmanlı malzeme deposunda muvakkaten istihdam olunan şoför **Yani oğlu Mihal**'in kıtada depoda kalması iktiza ettiği sene-i maliye Teşrin-i sâni ibtidasından itibaren Kol'dan ilişkisinin katıyla ilm ü haberinin ona göre tashihi ve neticenin inbası mercudur efendim. 19 Teşrin-i evvel 334.

*Prag Otomobil Kolları**Malzeme Depo Kumandanı**Zabıt Vekili - İmza*

(9)

Otomobil Numrosu	Şoför İsmi	Muâvin ismi	Yedek Şoför ismi	Yedek Şoför ismi
8	Salih Ali Çavuş	Artin Karabet	Ligor Vasil Çavuş	Dimitro Hristo
2	Ali Onbaşı	Mustafa Faik	Sebuh Nubar	Kostantin Dimitri
4	Ohannes Makriviç	Ragıp Necib	İsmail Ahmed	Mehmet Şevket
6	Haçarsum Betros	Necur Yanto	Betros Agob	Ali Ahmed
7	Mehmed Mehmed Durmuş	Cin Ali Mustafa	Bogos Edvar	Kirkor Kığork
9	Hüseyin Şükrü	Abbas Hüseyin	Yani Mihal	Alişan Tuffi
10	Mehmed Mehmed Sabri	Yasef Mordehay	Yusuf İsmail	Salih Osman
13	İshak Osman	Mehmed Yahya	İlyâ Yasef	Yorgi Mihal
14	Abdullah Ali Fuad	Üftad Mina	Tatyos Nubar	Atanaş Corc
15	Emin Enis	Mehmed Mehmed Ali	Mişon David	

(10)

Eyyam-ı efal ve harekât-ı mahiyeyi tehattur ettirmek ve bu sebeple de hasbihal ve muhabbet-i refikaneyi bir kat daha tezayüd ettirmeğe yegane vesile olan hulusıyla müşerref olduğumuz 'îd-i saîd-i fitrînimizi⁸⁴ tebrik eder ve emsâl-i vefiresiyle müşerref ve her fikrinizde muvaffak bulunmanızı Cenab-ı Bâri'den niyaz eylerim. Böyle eyyâm-ı mübâreke-i İslamiye'nin efrad-ı aileyile birlikte geçirilmesi daha kudsi ve şerefli faaliyetden ise de mukaddes bir vazife uğrunda ailesinden uzak mesâhâlarda îd-i saîdi silahdaşlarıyla birlikte imrar ettirmeği düşünülecek olursa bir insan ve bâ-husus bir asker için en

büyük şereflerden ma'duddur. Bunu iyice bildiğimden böyle eyyâm-ı mübarekelerde tehatturat-ı mâziyeyi ye'sle yâd etmek her halde vazife başında olan erbab-ı da'atın⁸⁵ hevesân-ı nefsanîyesine her türlü darbeler indirmesine de büyük vesileler teşkil edecek olduğundan alâm ve ekdâre⁸⁶ sebebiyet vermeksizin vazifeye de devam edecek olursanız, Cenab-ı Hakk sizi (bayramdan) mahrum ettiyse bu vesile ile mükâfat-ı rabbaniyesini görürsünüz.

Şu halde bu vaziyette vazifemiz Cenab-ı Hakk'a şükürler ve sevgili vatanımızın ve milletimizin düşman tazyiki altından bir an evvel selamete ircâına cehd ü niyaz eylemeye borçluyuz. Cenab-ı Hakk millet-i necibe-i Osmaniye'nin teâli ve terakkisi uğrunda bezl-i saî edenleri muvaffak eylesin amin

(11,a)

Üftad oğlu Mina Sultanahmed Ahz-ı asker Şubesi'nden, İstanbul 301.

Bu ana kadar izinli gitmemiştir. Biraderi berâ-yı tahsil İsviçre'ye giderek beş senedir memleketine avdet edememiş validesi Giryagice ile muhtac-ı muavenet oldukları gibi mezbureleri merkûm Üftad oğlu Mina'dan ma'da îâşelerini temin edecek başka maiyyetleri yoktur.

İstanbul'da Gedikpaşa Caddesine.

Kolun mevcudu kırk kişi iken bunlardan beşi mezun gitmiş iseler de haklarında i'zamları için 27 Eylül 334 tarihinde şubelerine Dersaadet Otomobil Taburu Kumandanlığı'na yazılmıştır. Künyelerini irae eden defter merbutdur.

(11,b)

Kutracı Hüseyin oğlu Şükrü, İstanbul. Müteehhil, iki çocuğu var, dokuz nüfus ailesi var. Biraderi şehid olmakla üç çocuğu nezdinde kalmıştır. Dokuz nüfus ailenin kendisinden başka maiyyeti ve idarelerini temin edecek kimse yoktur. Ailesi tarafından hiç maiyyeti de yoktur. Amucası muhtac-ı muavenet ve nüzuldür.

85 alçak, zayıf kişilerin (N.K.).

86 elem ve kederlere (N.K.).

Onikinci Kol'da 35 adam vardır. Üç kişi izinli gidüb henüz müddetleri hitam bulmuşdur.

Dersaadet'e.

Artin oğlu Karabet. 301. Müteehhil, bir çocuğu var. Beş nüfuslu aileden ibaret. İhtiyar yetmişbeş yaşında pederi var ise de kendisi muhtac-ı muavenettir. Onikinci Kol'da Dersaadet'de Makriköyü'nde ailesi nezdine gidecektir. Bir buçuk seneye garîb bir zamandır buradadır.

KAYNAKÇA

Avcı, Orhan, **Irak'ta Türk Ordusu**, Vadi yay., Ankara 2004.

Ayverdi, İlhan, **Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, (Kubbealtı yay.), I. Baskı, İstanbul 2005.

Çolak, Filiz, “Osmanlı Devletinde Hürriyet Başramı Kutlamaları”, **Toplumsal Tarih**, Temmuz 2006, sayı:151.

Ersal, Mehmet, **Nazik Erik- Hayatı Eserleri ve Fikir Dünyası**, Türkiye Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı yay., Ankara 2002.

Köstüklü, Nuri, “Milli Mücadele’de Türk Çocukları ve Bir Destan”, **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi**, Mart 1997, sayı:37.

Köstüklü, Nuri, “Balkan Savaşlarından Milli Mücadeleye ‘Şehitler’ Üzerine Yapılacak Bilimsel Araştırmalarda Metod ve Kaynak Meselesine Dair Bazı Düşünceler”, **9. Askeri Tarih Semineri Bildirileri II**, Ankara 2006, s.205- 219.

Köstüklü, Nuri, **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Araştırmaları I**, Çizgi Kitabevi yay., Konya 2013.

Köylerimiz, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü yay., Başbakanlık Basımevi, Ankara 1968.

Örses, Tunca - Özçelik, Nizamettin, **I.Dünya Savaşı’nda Türk Askeri Kıyafetleri (1914-1918)**, (yayın yeri ve tarihi yok).

Pomiankowzki, Joseph, **Osmanlı İmparatorluğunun Çöküşü- 1914-1918 I. Dünya Savaşı**, (Tercüme: Kemal Turan), Kayıhan yay., 4. Baskı, İstanbul 2014.

Şemseddin Sami, **Kamûs-ı Türkî**, Altınpost yay., İstanbul 2012.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu yay., C.1, 8.baskı, Ankara 1988.

Yamak, Sanem, “Meşrutiyetin Bayramı: 10 Temmuz ‘İd-i Millîsi’”, **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Mart 2008, sayı:38.

(<https://www.google.com.tr/maps/place/Iraq/@35.6339576,42.2669181,8.29z/data=!4m5!3m4!1s0x1557823d54f54a11:0x6da561bba2061602!8m2!3d33.223191!4d43.679291>) adresinde bulunan Irak haritasından faydalanılmıştır. (Erişim Tarihi: 1-15 Mart 2017).

EKLER

(Defterin kapağı ve bazı sayfalarından örnekler)

96

وقعات قوی

۱۵ مرداد - ۱۳۰۰

سفر - اوقش رسول

۱۰ ایلول - ۳۳ سفینه برنجی قیدین موکوه ایوردون املو شیفلم بوم سینه

۵۰۰ غرسه طمع ایله عید - عفو پشته

خلیل اوقش

۱۱ ایلول - ۳۳ اوک و قنده اونور بیلده نرینه بیلگنده آیه باش آصه اونور بیل

بالانته لور دیکه بود عهده میسوره اولور اوزره (وظیفه قیدی بر زمانه) به سخته جزا نوب

طلح عید -

اکمه عثمان

۱۲ ایلول - ۳۳ شوقه سفینه عودن ایریه صام ایسوره فقهه لقمه نیندی گره

آج لور کنده بشارتک اوق آردا بقیه اونور بیلده نیه وری کونکجه

لور و کونکجه بیه صوبه صید دیاغی ایله عید

۱۳ ایلول - ۳۳

بورما معانی

نوبی آتاشنده سماع آیه یارجه قید بقیه دیوانه هر بیلیمی ایجا یا ایروس ده

بوسفده مرفول اوقه اوزره بویه ننده اوقه و نه قطع ایله بیلک و افزاد موصوفه

۱۰ صوبه ضرب ایله عید

۱۴ ایلول - ۳۳ سفینه :

لهکیا بوم بدوی ، صحرایی ، صحرایی ، رنجیب ، ارجون عهده

فداتاشنده اونور بیلده فرقه شماره جمره اذره آتیه کوننده کجه بیه بیلک

ایسوم و بویه لرنده خارچ اولورده آتیه بویه فقه یاره ایسوردور

عید

۱۶۷
 سید - ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۶۸
 عمیم ادریس ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۶۹
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۰
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۱
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۲
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۳
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۴
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۵
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۶
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۷
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۸
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۷۹
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۰
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۱
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۲
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۳
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۴
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۵
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۶
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۷
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۸
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۸۹
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۰
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۱
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۲
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۳
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۴
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۵
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۶
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۷
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۸
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۱۹۹
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

۲۰۰
 ادریس طوبی - قیلاً من عیالین

173
 اوراکی نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۱
 علم نزل، قضا و تصرف علم، مذهب، ارباب، اولاد
 ۸۲
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۳
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۴
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۵
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۶
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۷
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۸
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۸۹
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۹۰
 نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی

174
 اوراکی نوردو او تورسی قورماز انجا بلدی
 ۷۷
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۷۸
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۷۹
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۰
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۱
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۲
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۳
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۴
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۵
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۶
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۷
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۸
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۸۹
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه
 ۹۰
 قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه قوتی سعادتیه حکمتیه سعادتیه